Broj: JN2-03-07-1-747-11/26
Mostar, 21.05.2026. godine

Ured za razmatranje žalbi BiH, Podružnica Mostar, u Vijeće II, sastavljenom od članova Mirjane Antunović kao predsjednik vijeća, Amara Hadžiomerovića Samira Šehovića kao članova vijeća rješavajući po žalbi ponuđača VIKLER PROMET d.o.o. Sarajevo od 24.04.2026. godine izjavljene na Tendersku dokumentaciju, Ugovornog tijela: JP EPBIH d.d. Sarajevo Termoelektrana Tuzla u Otvorenom postupku javne nabave: Nabavka remont i popravka potopnih PU, PI proizvođača KSB u TE Tuzla LOT 1, na temelju članka 93. stavak (8), 104. i članka 111. stavak (1) točka d) Zakona o javnim nabavama ("Službeni glasnik BiH" broj: 39/14, 59/22 i 50/24), na sjednici održanoj dana 21.05.2026. godine donio je

R J E Š E N J E

1. Žalba se usvaja.
2. Poništava se Tenderska dokumentacija za predmet nabave: Nabavka remont i popravka potopnih PU, PI proizvođača KSB u TE Tuzla LOT 1, ugovornog tijela: JP EPBIH d.d. Sarajevo Termoelektrana Tuzla, zajedno sa Obavijesti o nabavi broj: 1405-1-2-61-3-147/26 od 28.04.2026. godin
3. Usvaja se zahtjev za povrat uplaćenih sredstava na ime naknade za pokretanje žalbenog postupka.
4. O povratu sredstava uplaćenih na ime naknade za pokretanje žalbenog postupka ovo tijelo će donijeti posebno rješenje.

O b r a z l o ž e n j e

JP EPBIH d.d. Sarajevo Termoelektrana Tuzla, (u daljem tekstu: Ugovorno tijelo) je pokrenulo Otvoreni postupak javne nabave: Nabavka remont i popravka potopnih PU, PI proizvodača KSB u TE Tuzla LOT 1, za koju je obavijest o nabavi objavljena na Portalu javnih nabava broj: 1405-1-2-61-3-147/26 od 28.04.2026. godine. Žalitelj je izjavio žalbu ugovornom tijelu na Tendersku dokumentaciju koja je kod ovog tijela je zaprimljena dana 07.05.2026. godine, a uplata naknade za pokretanje žalbenog postupka, izvršena je dana 27.04.2026. godine.

Žalitelj u žalbi navodi:

ŽALBA na tendersku dokumentaciju

Na osnovu člana 99. stav (1) i člana 101. Zakona o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine (..Službeni glasnik BiH br. 39/14, 59/22 i 50/24), žalilac Vikler-Promet d.o.o. Sarajevo izjavljuje žalbu protiv odredbi tenderske dokumentacije u predmetnom postupku javne nabavke.

Žalba se izjavljuje zbog povrede odredbi Zakona o javnim nabavkama BiH, i to naročito zbog:

- povrede principa jednakog tretmana i nediskriminacije ponuđača,
- ograničavanja konkurencije,
- postavljanja neopravdanih i nesrazmjernih uslova za učešće, nezakonitog defmisanja tehničkih i profesionalnih zahtjeva.

Žalilac ima aktivnu legitimaciju za izjavljivanje žalbe u smislu člana 100. Zakona o javnim nabavkama BiH, budući da ima interes za učešće u predmetnom postupku javne nabavke, te smatra da bi, u slučaju zakonito postavljenih uslova, mogao ravnopravno učestvovati i podnijeti prihvatljivu ponudu.

ŽALBENI NAVOD 1- nezakonit i diskriminatoran zahtjev za ovlašteni servis proizvođača

Ugovorni organ je u tački 6.7 tenderske dokumentacije propisao obavezu ponuđača da obezbijedi ovlašteni servis proizvođača pumpi (KSB za LOT 1), te da dostavi potvrdu ili certifikat proizvođača, odnosno dokaz o angažovanju ovlaštenog servisa. Na ovaj način učešće u postupku javne nabavke uslovljeno je formalnim odnosom ponuđača sa proizvođačem, čime je konkurencija sužena na unaprijed određen i ograničen broj subjekata.

Takav uslov nije zasnovan na stvarnoj tehničkoj sposobnosti ponuđača da izvrši predmet nabavke, već na njegovom tržišnom statusu u odnosu na proizvođača, što predstavlja pravno nedopušten kriterij. U tenderskoj dokumentaciji ne postoji niti jedno obrazloženje iz kojeg bi proizlazilo da predmetne usluge mogu izvršavati isključivo ovlašteni servisi, niti je ugovorni organ dokazao da bi angažovanje drugih stručno osposobljenih subjekata dovelo u pitanje kvalitet izvršenja ugovora. Upravo suprotno, riječ je o uslugama koje se u praksi obavljaju od strane šireg kruga tehnički opremljenih i kvalifikovanih privrednih subjekata.

U praksi Ureda za razmatranje žalbi, koja je dosljedna i jasno profilisana, zauzet je stav da se kvalifikacioni uslovi moraju odnositi na stvarne kapacitete ponuđača, a ne na njegove formalne odnose sa trećim licima. Tako je u predmetima JN2-03-07-1-747/20 i JN2-03-07-1-3046/20 naglašeno da uslovi koji vežu ponuđača za određenog proizvođača ili zahtijevaju specifična ovlaštenja imaju efekat ograničavanja konkurencije ukoliko ugovorni organ ne dokaže njihovu nužnost.

U predmetu JN2-03-07-1-2013/20 dodatno je istaknuto da se tehnička i profesionalna sposobnost mora cijeniti kroz realne kapacitete ponuđača za izvršenje ugovora, a ne kroz formalne potvrde proizvođača. Nadalje, u predmetu JN2-03-07-1-3658/20 Ured potvrđuje da svaki uslov koji ima za posljedicu sužavanje tržišta mora biti proporcionalan i jasno opravdan, dok u novijem predmetu JN2-03-07-1 -1729/22 dodatno naglašava obavezu ugovornog organa da dokaže nužnost svakog restriktivnog zahtjeva.

Ovaj pravni standard se poklapa i sa ustaljenom praksom prava Evropske unije u oblasti javnih nabavki, prema kojoj naručilac ne smije uvoditi zahtjeve koji nisu nužni za izvršenje ugovora i

koji neopravdano favorizuju određene ekonomske subjekte, već je obavezan osigurati najširu moguću konkurenciju, uz primjenu principa proporcionalnosti. U tom smislu, svako ograničenje mora biti objektivno opravdano, prikladno za ostvarenje legitimnog cilja i nužno, odnosno ne smije postojati blaža mjera kojom bi se isti cilj postigao.
U konkretnom slučaju, ugovorni organ nije proveo niti jedan od navedenih testova. Nije dokazao legitimni cilj koji bi opravdao isključivo angažovanje ovlaštenih servisa, nije dokazao daje takav uslov nužan, niti je razmatrao alternativne, manje restriktivne mjere kojima bi se osigurao kvalitet izvršenja ugovora. Takve mjere su, primjerice, zahtjev za određenim iskustvom u servisiranju pumpi, zahtjev za kvalifikovanim kadrom, posjedovanje odgovarajuće opreme ili dostavljanje referenci za izvršene slične usluge. Sve ove mjere su direktno povezane sa sposobnošću izvršenja ugovora, za razliku od formalnog ovlaštenja proizvođača.
Dodatno, ovakav uslov u praksi stvara situaciju u kojoj proizvođač ili njegov ovlašteni servis faktički odlučuje o tome ko može učestvovati u postupku javne nabavke, što je pravno neprihvatljivo, jer se time odlučivanje o konkurenciji prenosi sa ugovornog organa na treće lice koje nije učesnik postupka i nema obavezu poštivanja principa javnih nabavki.
Posebno je značajno naglasiti da ovakav pristup ima direktne negativne ekonomske posljedice. Sužavanjem konkurencije smanjuje se broj ponuđača, čime se smanjuje i pritisak na cijene, povećava rizik od dogovaranja i favorizovanja, te se ugrožava osnovni cilj javnih nabavki - efikasno i ekonomično trošenje javnih sredstava. Time predmetni uslov ne samo daje pravno sporan, nego je i ekonomski štetan za ugovorni organ.
Teret dokazivanja nužnosti ovakvog uslova u potpunosti je na ugovornom organu. U odsustvu jasnog i uvjerljivog obrazloženja, svaki restriktivan uslov se, prema ustaljenoj praksi URŽ-a, smatra neopravdanim i kao takav nezakonitim. U konkretnom slučaju takvo obrazloženje uopšte ne postoji.
Iz svega navedenog proizlazi da sporni zahtjev nije u nužnoj vezi sa predmetom nabavke, da nije proporcionalan, da nije opravdan objektivnim razlozima i da ima za posljedicu neopravdano ograničavanje konkurencije i favorizovanje određenih ponuđača, čime je ugovorni organ postupio suprotno članu 3. i članu 54. Zakona o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine.
Žalilac stoga predlaže da Ured za razmatranje žalbi usvoji žalbu u ovom dijelu i naloži izmjenu tenderske dokumentacije na način da se ukloni zahtjev za ovlaštenim servisom proizvođača, odnosno omogući ravnopravno učešće svim tehnički i profesionalno osposobljenim ponuđačima.

ŽALBENI NAVOD 2 - nezakonito definisana tehnička specifikacija - favorizovanje proizvođača i ograničavanje konkurencije
Ugovorni organ je tenderskom dokumentacijom predmet nabavke defmisao na način daje isti vezan za konkretne proizvođače opreme, i to KSB za LOT 1, pri čemu su tehničke specifikacije formulisane kroz konkretne modele, karakteristike i parametre koji odgovaraju upravo opremi navedenih proizvođača.
Na ovaj način tehnička specifikacija nije definisana funkcionalno, odnosno kroz zahtjeve koje predmet nabavke treba da ispuni, već je faktički preuzeta iz kataloških podataka određenih proizvođača, čime je ugovorni organ suzio konkurenciju na ponuđače koji raspolažu upravo tom opremom ili su sa njom direktno povezani.

Takav pristup je suprotan osnovnim pravilima definisanja tehničkih specifikacija, budući da se predmet nabavke mora opisati na način koji omogućava učešće što većeg broja ponuđača, a ne na način koji unaprijed određuje pi vod ili proizvođača.

U praksi Ureda za razmatranje žalbi, u više predmeta zauzet je jasan stav da tehničke specifikacije ne smiju biti definisane na način koji direktno ili indirektno upućuje na određenog proizvođača, osim u izuzetnim situacijama kada to nije moguće izbjeći, pri čemu ugovorni organ mora jasno obrazložiti takvu potrebu.

Tako je u predmetima JN2-03-07-1-3046/20 i JN2-03-07-1-2013/20 naglašeno da tehnička specifikacija mora biti zasnovana na funkcionalnim zahtjevima i performansama, a ne na identitetu proizvođača, dok je u predmetu JN2-03-07-1-3658/20 potvrđeno da svako precizno usmjeravanje prema određenom proizvodu ima za posljedicu ograničavanje konkurencije ukoliko nije opravdano prirodom nabavke.

U konkretnom slučaju, ugovorni organ nije obrazložio zašto predmet nabavke mora biti vezan upravo za navedene proizvođače, niti je dokazao da na tržištu ne postoje druga tehnička rješenja koja mogu zadovoljiti potrebe ugovornog organa.

Dodatno, kombinacija ovakve tehničke specifikacije sa zahtjevom za ovlaštenim servisom proizvođača dovodi do dvostrukog ograničenja konkurencije, budući da se istovremeno ograničava i predmet nabavke i krug potencijalnih ponuđača, čime se faktički eliminiše većina tržišnih učesnika.

Ovakav pristup je suprotan članu 54. Zakona o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine, kojim je izričito pokazano da tehničke specifikacije ne smiju imati za posljedicu neopravdano ograničavanje konkurencije, kao i članu 3. Zakona, koji nalaže osiguranje jednakog tretmana i nediskriminacije ponuđača.

Posljedica ovako definisane tehničke specifikacije je očigledna — smanjenje konkurencije, favorizovanje unaprijed poznatih ponuđača i narušavanje osnovnog cilja javnih nabavki, a to je efikasno i transparentno trošenje javnih sredstava.

Slijedom navedenog, žalilac smatra daje tehnička specifikacija definisana na nezakonit način, te predlaže da Ured za razmatranje žalbi usvoji žalbu u ovom dijelu i naloži ugovornom organu da izmijeni tendersku dokumentaciju na način da predmet nabavke definiše kroz funkcionalne i tehničke zahtjeve, bez upućivanja na konkretne proizvođače.

ŽALBENI NAVOD 3 - sistemsko ograničavanje konkurencije kroz kombinaciju tehničkih i kvalifikacionih uslova

Uvidom u cjelokupnu tendersku dokumentaciju nesporno proizlazi da sporni zahtjevi ne djeluju izolovano, već čine jedinstvenu i međusobno uslovljenu cjelinu koja proizvodi kumulativni efekat ograničavanja konkurencije. Ugovorni organ je predmet nabavke vezao za konkretne proizvođače (KSB), tehničke specifikacije oblikovao kroz karakteristike koje odgovaraju upravo tim proizvođačima, te dodatno uslovio učešće obavezom angažovanja ovlaštenih servisa tih proizvođača. Takva struktura tenderske dokumentacije nije neutralna, već vodi ka unaprijed određenom ishodu - sužavanju tržišta na mali broj subjekata koji već imaju uspostavljen odnos sa proizvođačem.

Ovakva kombinacija uslova ne može se posmatrati parcijalno, jer se stvarni pravni efekat očituje tek kroz njihovo zajedničko djelovanje. Čak i ako bi se pojedinačno posmatrano pojedini elementi mogli braniti, njihov zbir proizvodi restriktivan rezultat koji je u suprotnosti sa osnovnim principima javnih nabavki.

Upravo zbog toga je u praksi Ureda za razmatranje žalbi više puta naglašeno da se zakonitost tenderske dokumentacije mora cijeniti kroz njen ukupni efekat na konkurenciju, a ne samo kroz formalnu ocjenu pojedinačnih uslova. U predmetima JN2-03-07-1 -3658/20 i JN2-03-07-1-1729/22 Ured je ukazao da kumulativno djelovanje više uslova može dovesti do nezakonitog ograničavanja tržišta, čak i kada svaki od tih uslova pojedinačno ne bi bio dovoljan za takav zaključak.

U konkretnom slučaju, ponuđač koji želi učestvovati u postupku mora istovremeno ispuniti više međusobno povezanih kriterija koji se u suštini svode na isto -pripadnost zatvorenom krugu proizvođača i njihovih ovlaštenih servisa. Time se uspostavlja zatvoren sistem u kojem proizvođač indirektno kontroliše pristup tržištu, dok ugovorni organ takav sistem prenosi u tendersku dokumentaciju. Posljedica toga je da se tehnička sposobnost, iskustvo i stvarni kapacitet ponuđača stavljaju u drugi plan, a presudan faktor postaje formalna povezanost sa proizvođačem.

Takav pristup je pravno neprihvatljiv jer uvodi kriterij koji nije u funkciji provjere sposobnosti za izvršenje ugovora, nego služi kao filter za eliminaciju konkurencije. Ujedno se time narušava i princip transparentnosti, jer iz tenderske dokumentacije nije moguće utvrditi objektivni razlog zašto je ovakav skup uslova neophodan. Ugovorni organ nije proveo test nužnosti niti je obrazložio zašto se cilj ne može postići blažim mjerama koje bi omogućile šire učešće tržišta.

Dodatno, ovakav model nabavke ima izražen negativan tržišni efekat. Smanjenjem broja potencijalnih ponuđača smanjuje se konkurentski pritisak, što direktno utiče na cijenu i kvalitet ponuda. Time se povećava rizik da ugovorni organ ne dobije ekonomski najpovoljniju ponudu, već onu koja je rezultat ograničenog tržišnog takmičenja. U praksi javnih nabavki, ovakve situacije često dovode do ponuda sa višim cijenama, manjom intivnošću i smanjenom odgovornošću ponuđača, što je u suprotnosti sa svrhom Zakona.

Naročito je značajno naglasiti daje teret dokazivanja opravdanosti ovakve kombinacije uslova u potpunosti na ugovornom organu. U odsustvu jasnog, konkretnog i tehnički utemeljenog obrazloženja, svaki skup restriktivnih uslova mora se smatrati neopravdanim. U konkretnom slučaju takvo obrazloženje ne postoji, što dodatno potvrđuje da se radi o nežakonitom ograničavanju konkurencije.

Iz svega navedenog proizlazi da tenderska dokumentacija, posmatrana u cjelini, ne osigurava otvorenu i fer tržišnu utakmicu, već kreira zatvoren krug potencijalnih ponuđača. Time se direktno krše principi jednakog tretmana, nediskriminacije i osiguranja konkurencije, propisani članom 3. Zakona o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine, kao i zabrana ograničavanja konkurencije iz člana 54. istog Zakona.

Slijedom navedenog, žalilac smatra da predmetna tenderska dokumentacija u svojoj ukupnosti ima nezakonit restriktivan karakter, te predlaže da Ured za razmatranje žalbi usvoji žalbu u ovom dijelu i naloži izmjenu tenderske dokumentacije na način da se uklone ili preoblikuju sporni uslovi koji u zbiru ograničavaju konkurenciju i narušavaju tržišnu ravnotežu.

ŽALBENI NAVOD 4 - povreda principa transparentnosti i nedostatak obrazloženja za restriktivne uslove

Uvidom u tendersku dokumentaciju nesporno je da ugovorni organ nije dao bilo kakvo konkretno, jasno i provjerljivo obrazloženje za postavljanje restriktivnih uslova koji se odnose na vezivanje predmeta nabavke za ocijene proizvođače, kao ni za zahtjev angažovanja ovlaštenih servisa tih proizvođača. Tenderska dokumentacija u ovom dijelu ostaje na nivou pukog normiranja obaveza ponuđača, bez ikakvog pokušaja da se objasni zašto su takvi uslovi nužni, opravdani i proporcionalni.

Ovakav pristup direktno narušava princip transparentnosti, koji podrazumijeva ne samo formalno objavljivanje uslova, nego i njihovu razumljivost, logičku utemeljenost i provjerljivost. Transparentnost u postupcima javnih nabavki ne iscrpljuje se u pukom navođenju zahtjeva, već zahtijeva da ugovorni organ pruži racionalno obrazloženje iz kojeg je moguće utvrditi vezu između postavljenog uslova i stvarne potrebe nabavke. U konkretnom slučaju takva veza nije uspostavljena.

Nedostatak obrazloženja ima posebno ozbiljne pravne posljedice jer onemogućava ponuđače da razumiju kriterije učešća i procijene svoje realne šanse u postupku. Time se narušava pravna sigurnost, kao jedno od temeljnih načela postupaka javnih nabavki, budući da ponuđači ostaju u neizvjesnosti u pogledu toga šta ugovorni organ zaista smatra nužnim za izvršenje ugovora.

V ..... Dalje, izostanak obrazloženja direktno utiče i na mogućnost pravne zaštite. U situaciji kada ugovorni organ ne obrazloži razloge za postavljanje određenog uslova, ponuđačima je značajno otežano da precizno ospore njegovu zakonitost, dok se kontrolna funkcija Ureda za razmatranje žalbi dovodi u otežan položaj, jer ne postoje jasno definisani razlozi koje bi bilo moguće ispitati. Time se narušava i sam smisao žalbenog postupka.

U praksi Ureda za razmatranje žalbi jasno je uspostavljen standard prema kojem ugovorni organ snosi teret dokazivanja opravdanosti svakog restriktivnog uslova. U predmetima JN2-03-07-1-3046/20 i JN2-03-07-1-1729/22 naglašeno je da se u odsustvu jasnog i konkretnog obrazloženja mora smatrati da takav uslov nije nužan, te da kao takav ima karakter ograničavanja konkurencije. Drugim riječima, kada ugovorni organ ne dokaže suprotno, pretpostavka ide u korist zaštite konkurencije.

U konkretnom slučaju ugovorni organ nije dokazao nijednu od ključnih pretpostavki koje bi opravdale postavljanje spornih uslova. Nije pokazano daje vezivanje za određene proizvođače tehnički neizbježno, nije dokazano da ovlašteni servisi predstavljaju jedini način osiguranja kvaliteta, niti je razmotrena bilo kakva alternativa koja bi bila manje restriktivna. Takav pristup ukazuje na odsustvo stvarne analize potreba, što dodatno potvrđuje da sporni uslovi nisu rezultat objektivnih razloga, već proizvoljnog određivanja kriterija.

Ovdje je posebno važno naglasiti da transparentnost nije samo formalni zahtjev, već mehanizam kontrole zakonitosti. Kada obrazloženje izostane, gubi se mogućnost provjere da li su uslovi postavljeni u interesu javne nabavke ili u interesu određenih tržišnih subjekata. Upravo zbog toga je u praksi javnih nabavki nedostatak obrazloženja jedan od ključnih indikatora nezakonitosti.

Posmatrano u širem kontekstu, izostanak obrazloženja u kombinaciji sa već utvrđenim restriktivnim elementima tenderske dokumentacije dodatno potvrđuje zaključak da predmetni postupak nije strukturiran na način koji omogućava otvorenu i fer konkurenciju, već na način koji sužava tržište i ograničava pristup postupku.
Slijedom svega navedenog, jasno je da ugovorni organ nije postupio u skladu sa obavezom transparentnog i opravdanog definisanja uslova nabavke, čime je povrijedio član 3. Zakona o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine, kao i osnovna načela zakonitosti i pravne sigurnosti.
Žalilac stoga predlaže da Ured za razmatranje žalbi usvoji žalbu i u ovom dijelu, te naloži ugovornom organu da sporne uslove jasno obrazloži ili izmijeni na način koji će biti u skladu sa Zakonom i principima javnih nabavki.

ŽALBENI NAVOD 5 - zloupotreba diskrecionog prava ugovornog organa i postavljanje uslova van zakonskih granica
Ugovorni organ, kao naručilac u postupku javne nabavke, nesporno raspolaže određenim stepenom diskrecije prilikom definisanja uslova u tenderskoj dokumentaciji. Međutim, ta diskrecija nije neograničena niti proizvoljna, već je strogo vezana za obavezu poštivanja Zakona o javnim nabavkama, principa konkurencije, proporcionalnosti, jednakog tretmana i transparentnosti. Diskrecija predstavlja ovlaštenje da se izabere između više zakonitih rješenja, a ne pravo da se uspostave uslovi koji izlaze izvan okvira Zakona ili koji imaju za posljedicu ograničavanje tržišta.
U konkretnom slučaju, način na koji su definisani uslovi u tenderskoj dokumentaciji jasno ukazuje da diskreciono pravo nije korišteno u funkciji zaštite interesa nabavke, već na način koji dovodi do sužavanja konkurencije i oblikovanja tržišta prema unaprijed određenim parametrima.
Kombinacija zahtjeva koji se odnose na konkretne proizvođače, tehničke specifikacije koje odgovaraju tim proizvođačima, te obaveza angažovanja njihovih ovlaštenih servisa, ne može se smatrati neutralnim definisanjem uslova, već ukazuje na ciljano postavljanje kriterija koji favorizuju određene ponuđače.
Diskrecija ugovornog organa mora biti podvrgnuta tzv. testu zakonitosti, koji podrazumijeva da svaki postavljeni uslov mora biti: zasnovan na legitimnom cilju, prikladan za njegovo ostvarenje, nužan i proporcionalan. U konkretnom slučaju nijedan od ovih elemenata nije dokazan. Nije utvrđeno koji je konkretan legitimni cilj koji bi opravdao ovako restriktivne uslove, nije dokazano da su isti nužni, niti je razmotreno postojanje blažih i manje restriktivnih mjera koje bi omogućile šire učešće tržišta.
Posebno je značajno da diskreciono pravo ne može biti korišteno na način koji uvodi kriterije koji nisu objektivno mjerljivi ili koji zavise od volje trećih lica, kao što je proizvođač opreme. U konkretnom slučaju, mogućnost učešća u postupku zavisi od toga da li ponuđač posjeduje ili može pribaviti ovlaštenje proizvođača, što znači da proizvođač faktički dobija ulogu posrednog regulatora tržišta javne nabavke. Takva situacija je pravno neprihvatljiva, jer se odlučivanje o konkurenciji izmješta iz sfere javnog prava u sferu privatnih odnosa.
Dalje, diskrecija ugovornog organa mora biti zasnovana na objektivnim i provjerljivim kriterijima. U ovom slučaju, kriteriji su postavljeni na način koji ne odražava stvarnu sposobnost ponuđača da izvrši ugovor, već njegovu povezanost sa određenim proizvođačem. Time se

tehnička sposobnost zamjenjuje formalnim statusom, što predstavlja pogrešnu i nezakonitu primjenu diskrecije.

U praksi Ureda za razmatranje žalbi više puta je potvrđeno da diskreciono pravo ne smije biti korišteno kao sredstvo za ograničavanje konkurencije. U predmetima JN2-03-07-1 -3046/20 i JN2-03-07-1 -I 729/22 naglašeno je ugovorni organ mora dokazati nužnost i proporcionalnost svakog uslova, te da u suprotnom takvi uslovi predstavljaju povredu Zakona. Iz ove prakse proizlazi da svaka diskreciona odluka mora biti obrazložena, utemeljena i provjerljiva, što u konkretnom slučaju nije ispunjeno.

Dodatno, ovakav način korištenja diskrecije ima i izražen negativan tržišni efekat. Sužavanjem kruga ponuđača smanjuje se konkurentski pritisak, povećava rizik od neefikasnog trošenja javnih sredstava i stvara prostor za favorizovanje određenih subjekata. Time se narušava osnovna funkcija javnih nabavki kao mehanizma za postizanje najboljeg odnosa cijene i kvaliteta kroz tržišnu konkurenciju.

Ovdje je posebno važno naglasiti da zloupotreba diskrecionog prava ne mora biti eksplicitna da bi bila pravno relevantna. Dovoljno je da efekat postavljenih uslova dovodi do ograničavanja konkurencije i narušavanja tržišne ravnoteže.

U konkretnom slučaju, takav efekat je očigledan i proizlazi iz same strukture tenderske dokumentacije.

Slijedom svega navedenog, jasno je da je ugovorni organ prekoračio granice dozvoljene diskrecije, te da je postavio uslove koji nisu u funkciji zakonitog i konkurentnog postupka javne nabavke, već imaju za posljedicu ograničavanje tržišta i favorizovanje određenih ponuđača.

Time je ugovorni organ postupio suprotno članu 3. i članu 54. Zakona o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine, kao i osnovnim principima zakonitosti, proporcionalnosti i transparentnosti.

Žalitelj stoga predlaže da Ured za razmatranje žalbi usvoji žalbu i u ovom dijelu, te naloži ugovornom organu da uslove u tenderskoj dokumentaciji uskladi sa zakonskim okvirima i principima javnih nabavki, na način koji će omogućiti stvarnu konkurenciju i ravnopravan pristup postupku.

ŽALBENI NAVOD 6 - povreda javnog interesa i principa ekonomičnosti - negativan efekat na tržište i javna sredstva

Pored navedenih povreda Zakona koje se odnose na ograničavanje konkurencije, nedostatak transparentnosti i zloupotrebu diskrecionog prava, posebno je važno ukazati na šire posljedice koje ovako postavljena tenderska dokumentacija ima na javni interes i ekonomičnost postupka javne nabavke.

Naime, osnovni cilj Zakona o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine nije samo formalno provođenje postupka, već osiguranje efikasnog, racionalnog i transparentnog trošenja javnih sredstava kroz stvarnu tržišnu konkurenciju. U tom smislu, konkurencija nije sama sebi svrha, već mehanizam kojim se postiže najbolji odnos cijena i kvaliteta.

U konkretnom slučaju, način na koji je tenderska dokumentacija strukturirana dovodi do direktnog sužavanja tržišta, čime se smanjuje broj potencijalnih ponuđača. Posljedica toga je smanjen konkurentski pritisak, što u pravilu dovodi do viših cijena, manjeg izbora i smanjenog

kvaliteta ponuda. Time se ugrožava osnovni cilj javne nabavke - postizanje optimalnog ekonomskog rezultata za ugovorni organ.
Kada se uzme u obzir da su sporni uslovi postavljeni na način da favorizuju određene proizvođače i njihove ovlaštene servise, jasno je da postoji rizik da postupak ne rezultira tržišnim nadmetanjem, već ograničenim izborom unaprijed poznatih ponuđača. Takva situacija stvara pretpostavke za neefikasno trošenje javnih sredstava, što je suprotno principima ekonomičnosti i odgovornog upravljanja javnim novcem.
U praksi Ureda za razmatranje žalbi više puta je naglašeno da ograničavanje konkurencije ima direktan negativan uticaj na javni interes, te da je obaveza ugovornog organa da osigura najširi mogući pristup tržištu, osim u slučajevima kada postoje jasno dokazani razlozi za suprotno. U predmetima JN2-03-07-1-3658/20 i JN2-03-07-1-1729/22 istaknuto je da restriktivni uslovi, ukoliko nisu opravdani, dovode do narušavanja tržišne konkurencije
U konkretnom slučaju, ugovorni organ nije pokazao daje svjestan ovih posljedica, niti je preduzeo bilo kakve mjere da ih spriječi. Naprotiv, postavljanjem restriktivnih uslova stvorenje okvir koji pogoduje ograničenom broiu ponuđača, čime se direktno narušavajavni interes.
Dodatno, ovakav pristup može dovesti i do smanjenja povjerenja u sistem javnih nabavki, jer stvara percepciju da postupci nisu otvoreni i konkurentni, već unaprijed oblikovani. Povjerenje tržišta je ključni element efikasnog sistema javnih nabavki, a njegovo narušavanje ima dugoročne negativne posljedice.
Slijedom navedenog, jasno je da predmetna tenderska dokumentacija ne samo da krši konkretne zakonske odredbe, već dovodi i do ozbiljnih negativnih posljedica po javni interes, ekonomičnost postupka i tržišnu konkurenciju.
Žalilac stoga predlaže da Ured za razmatranje žalbi, imajući u vidu sve navedene okolnosti, usvoji žalbu i naloži izmjenu tenderske dokumentacije na način koji će osigurati stvarnu konkurenciju i efikasno trošenje javnih sredstava.

ŽALBENI NAVOD 7 - nezakonit, ultra vires i nesrazmjeran mehanizam isključenja ponuđača na period od 12 mjeseei
Uvidom u tendersku dokumentaciju utvrđeno je da je ugovorni organ propisao mogućnost isključenja ponuđača iz postupaka javnih nabavki u trajanju od 12 mjeseci, kao posljedicu određenih okolnosti vezanih za postupanje ponuđača ili izvršenje ugovora. Ovakva odredba, po svojoj pravnoj prirodi i efektu, predstavlja sankciju koja daleko prevazilazi okvir konkretnog postupka javne nabavke i zadire u opštu sposobnost ponuđača da učestvuje u budućim postupcima.
Time ugovorni organ izlazi iz okvira svojih zakonskih ovlaštenja i zadire u materiju koja je iscrpno i taksativno uređena Zakonom o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine. Institut isključenja ponudača predstavlja strogo regulisan mehanizam, sa jasno propisanim razlozima, uslovima i postupkom, te kao takav ne može biti predmet samostalnog normiranja od strane ugovornog organa kroz tendersku dokumentaciju.
Svako proširenje ili modifikacija ovog instituta mimo Zakona predstavlja prekoračenje ovlaštenja (ultra vires postupanje) i direktnu povredu načela zakonitosti.

U konkretnom slučaju, ugovorni organ je uspostavio paralelni režim sankcionisanja ponuđača, koji nema uporište u Zakonu, čime je taktički sebi dao ovlaštenje da odlučuje o budućem statusu ponuđača na tržištu javnih nabavki. Takvo postupanje je pravno neprihvatljivo, jer ugovorni organ nema nadležnost da uređuje pitanje opšte sposobnosti ponuđača niti da uvodi "kaznene" mehanizme koji se primjenjuju izvan konkretnog ugovornog odnosa.

Pitanje je problematično što ovakva odredba nema jasno definisan pravni okvir primjene. Nije precizirano koje tačno radnje ili propusti dovode do isključenja, koji je stepen njihove težine, da li se radi o bitnim ili manje bitnim povredama, niti je definisan postupak utvrđivanja odgovornosti. Time se otvara prostor za proizvoljno i arbitrerno odlučivanje, što je u direktnoj suprotnosti sa principom pravne sigurnosti i zabrane arbitrarne diskrecije.

Dalje, ovakva sankcija je očigledno nesrazmjerna. Isključenje iz postupaka javnih nabavki na period od 12 mjeseci predstavlja jednu od najtežih mogućih posljedica za privredni subjekt, jer direktno utiče na njegovu tržišnu poziciju, poslovanje i ekonomsku održivost. Uvođenje takve sankcije bez jasnog zakonskog uporišta, bez definisanih kriterija i bez mogućnosti individualne procjene proporcionalnosti predstavlja ozbiljnu povredu osnovnih pravnih principa.

U kontekstu proporcionalnosti, ugovorni organ nije razmotrio postojanje blažih mjera, kao što su ugovorne kazne, raskid ugovora ili aktiviranje garancija, koje su standardni i zakonom predviđeni mehanizmi zaštite interesa ugovornog organa. Umjesto toga, uvedena je krajnje restriktivna mjera koja nije nužna niti opravdana.

U praksi Ureda za razmatranje žalbi dosljedno se naglašava da ugovorni organ ne može putem tenderske dokumentacije uvoditi dodatne razloge za isključenje niti propisivati sankcije koje nemaju jasno zakonsko uporište. U predmetima JN2-03-07-1-3046/20 i JN2-03-07-1-1729/22 potvrđen je stav da svi uslovi koji utiču na sposobnost ponuđača moraju biti zasnovani na Zakonu i proporcionalni cilju koji se želi postići.

Pored pravne nezakonitosti, ovakva odredba ima i snažan odvraćajući efekat na tržište. Ponuđači se dovode u situaciju da preuzimaju dodatni pravni rizik koji nije predviđen Zakonom, što može rezultirati njihovim odustajanjem od učešća u postupku. Time se dodatno smanjuje konkurencija i narušava tržišna dinamika, stoje suprotno osnovnoj svrsi javnih nabavki.

Ovakav pristup ugovornog organa narušava i princip jednakog tretmana, jer ostavlja mogućnost različitog tumačenja i primjene iste odredbe prema različitim ponuđačima, zavisno od subjektivne procjene ugovornog organa. Time se dodatno potvrđuje da predmetna odredba nije samo nezakonita, već i potencijalno diskriminatorna.

Iz svega navedenog proizlazi daje sporni mehanizam isključenja ponuđača na period od 12 mjeseci:

* pravno neosnovan,
* van okvira zakonskih ovlaštenja ugovornog organa.
* razmjeran i prekomjeran.
* podložan proizvoljnoj primjeni,
* štetan po konkurenciju i javni interes.

Slijedom toga, jasno je daje ugovorni organ postupio suprotno članu 3. Zakona o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine, kao i osnovnim principima zakonitosti, proporcionalnosti. pravne sigurnosti i jednakog tretmana.
Žalilac stoga predlaže da Ured za razmatranje žalbi usvoji žalbu u ovom dijelu i naloži ugovornom organu da u potpunosti ukloni spornu odredbu iz tenderske dokumentacije, kao nezakonitu i nespojivu sa važećim pravnim okvirom.

ŽALBENI NAVOD 10 - nezakonita, nesrazmjerna i pravno neodređena ugovorna kazna - član 4. nacrta ugovora
U om u član 4. nacrta ugovora utvrđeno je daje ugovorni organ predvidio model ugovorne kazne koji po svojoj konstrukciji i dometu prelazi funkciju obezbjeđenja urednog izvršenja ugovora i poprima obilježja prekomjerne i nepredvidive sankcije. Odredba nije oblikovana kroz jasan, zatvoren i provjerljiv skup pravila, već ostavlja otvoren prostor za široko tumačenje i diskrecionu primjenu, stoje u suprotnosti sa zahtjevom pravne sigurnosti i predvidivosti.
Prije svega, član 4. ne uspostavlja preciznu vezu između konkretno defnisanog kršenja ugovora i odgovarajuće visine kazne, niti diferencira lakše i teže povrede, trajanje povrede, stepen krivice i stvarne posljedice po ugovorni organ. U takvoj postavci kazna se ne vezuje za stvarnu štetu ili mjerljiv rizik, već postaje apstraktan i potencijalno neograničen teret. Posljedično, ponuđač u fazi pripreme ponude nije u stanju da racionalno kvantificira rizik, što direktno utiče na formiranje cijene i narušava uporedivost ponuda.
Ova neodređenost dodatno se produbljuje činjenicom da član 4. ne propisuje jasan način obračuna (osnovicu, stopu, maksimalni kumulativni iznos), niti trenutak nastanka obaveze plaćanja i proceduru utvrđivanja povrede. Izostanak gornje granice ukupne kazne, odnosno "cap"-a, otvara mogućnost da zbir penalnih opterećenja pređe razuman i ekonomski održiv nivo, čime se ugovorna kazna transformiše iz instrumenta osiguranja u instrument kažnjavanja.
Posebno je problematično kumulativno djelovanje člana 4. sa ostalim odredbama tenderske dokumentacije i ugovora koje predviđaju različite posljedice za izvodača. Kada se kazna posmatra zajedno sa drugim mehanizmima (raskid, zadržavanje garancija, druga ograničenja), evidentan je efekat višestrukog sankcionisanja za^u ili srodnu povredu. Takva kumulacija nije u funkciji zaštite ugovornog organa, već dovodi do nerazmjernog opterećenja jedne ugovorne strane i narušava ravnotežu ugovora.
U kontekstu proporcionalnosti, ugovorni organ nije ponudio nikakvo obrazloženje koje bi opravdalo ovako postavljen penalni režim. Nije demonstrirano zašto standardni i blaži mehanizmi - fazno praćenje izvršenja, jasno defnisani rokovi uz razumnu penalnu stopu, vezivanje penala za mjerljivu štetu ili kašnjenje - nisu dovoljni za zaštitu interesa naručioca. Izostanak ove analize znači da test nužnosti i prikladnosti nije proveden, te daje izabrano najrestriktivnije rješenje bez dokazivanja njegove potrebe.
Dalje, način na koji je kazna formulisana ima direktan i mjerljiv tržišni efekat. Ponuđači su primorani da u cijenu ugrade "rizik nepoznatog", što ili povećava ponuđene cijene ili odvraća dio tržišta od učešća. Time se smanjuje konkurencija i narušava osnovni cilj javne nabavke - postizanje optimalnog odnosa cijene i kvaliteta kroz realno tržišno nadmetanje. Ovakav efekat je

u suprotnosti sa članom 3. Zakona, jer podrazumijeva nejednak položaj ponuđača u zavisnosti od njihove sposobnosti da procijene i absorbuju neodređeni rizik.

Ne smije se zanemariti ni aspekt pravne sigurnosti u fazi izvršenja. Odredba koja omogućava široko tumačenje i fleksibilnu primjenu penala otvara prostor za neujednačeno postupanje i potencijalno proizvoljne odluke, što generiše sporove i dodatne troškove za obje strane. U javnim nabavkama ugovorne odredbe moraju biti koncipirane tako da minimiziraju sporove, a ne da ih generišu.

U praksi Ureda za razmatranje žalbi naglašeno je da svi uslovi koji utiču na formiranje ponude moraju biti jasni, precizni i proporcionalni, te da ne smiju proizvoditi odvraćajući efekat na tržište. U predmetima JN2-03-07-1-3658/20 i JN2-03-07-1 -1729/22 potvrđeno je da nejasne i prekomjerne obaveze koje utiču na cijenu i učešće ponuđača predstavljaju povredu principa transparentnosti i konkurencije.

Imajući u vidu sve navedeno, odredba člana 4. ne ispunjava osnovne standarde jasnoće, proporcionalnosti i predvidivosti, već uspostavlja penalni režim koji je pravno neodrživ i ekonomski štetan. Takva odredba dovodi do neravnoteže ugovornih strana, povećava cijene, smanjuje konkurenciju i otvara prostor za proizvoljnu primjenu.

Slijedom toga, jasno je da je ugovorni organ postavio odredbu ugovorne kazne suprotno članu 3. i članu 54. Zakona o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine, kao i osnovnim principima transparentnosti, proporcionalnosti i jednakog tretmana.

Žalilac predlaže da Ured za razmatranje žalbi usvoji žalbu u ovom dijelu i naloži ugovornom organu da član 4. nacrta ugovora izmijeni na način da ugovorna kazna bude jasno definisana, vezana za konkretne i mjerljive povrede, proporcionalna i ograničena razumnim maksimalnim iznosom, uz precizno utvrđen način obračuna i primjene.

ZAVRŠNA ANALIZA I ZAHTJEVI ŽALIOCA

Sve iznesene okolnosti i žalbeni navodi nedvosmisleno ukazuju da predmetna tenderska dokumentacija nije rezultat zakonitog i objektivnog definisanja potreba ugovornog organa, već predstavlja skup međusobno povezanih i restriktivnih odredbi koje u svom zbiru imaju jasan efekat ograničavanja konkurencije i favorizovanja unaprijed određenog kruga ponuđača.

Ugovorni organ je kroz kombinaciju tehničkih specifikacija vezanih za konkretne proizvođače, zahtjeva za angažovanje ovlaštenih servisa, nejasno definisanih i međusobno neusaglašenih odredbi, kao i kroz ugovorne prizme koji imaju karakter prekomjernog sankcionisanja, faktički uspostavio zatvoren sistem u kojem je pristup postupku javne nabavke ograničen.

Takav pristup nije izolovana nepravilnost, već predstavlja sistemski problem u strukturiranju tenderske dokumentacije, jer se kroz više različitih elemenata postiže isti cilj - sužavanje tržišta i eliminacija konkurencije. U tom smislu, zakonitost tenderske dokumentacije ne može se posmatrati parcijalno, već isključivo kroz njen ukupni efekat, koji je u konkretnom slučaju očigledno restriktivan i suprotan Zakonu.

Posebno je značajno da ugovorni organ nije dao nikakvo konkretno i provjerljivo obrazloženje za postavljanje spornih uslova, niti je dokazao njihovu nužnost i proporcionalnost. U odsustvu takvog obrazloženja, prema ustaljenoj praksi Ureda za razmatranje žalbi, svaki restriktivan uslov smatra se neopravdanim i kao takav nezakonitim.

Ugovorno tijelo u svom izjašnjenju navodi:

Na tendersku dokumentaciju u otvorenom postupku javne nabavke „LOT1: Remont i popravak potopnih pumpi proizvođača KSB u TE Tuzla" broj: 2000045803 (Obavještenje o nabavci broj: 1405-1-2-61-3-147/26), izjavljena je dana 28.04.2026. godine žalba ponuđača „VIKLER - PROMET" d.o.o. Sarajevo.

Postupajući u skladu sa članom 100. stav (1) važećeg Zakona o javnim nabavkama („Službeni glasnik BiH" br. 39/14, 59/22,50/24), ugovorni je organ utvrdio daje predmetna žalba blagovremena, dopuštena, uredna, te daje izjavljena od strane lica koje posjeduje aktivnu legitimaciju.

Cijeneći žalbene navode, ugovorni organ je utvrdio da je žalba u cijelosti neosnovana.

1. Naime, žalitelj neosnovano osporava tendersku dokumentaciju u pogledu tačke 6.7 tenderske dokumentacije, navodeći da je ugovorni organ propisanim uslovima ograničio konkurenciju. S tim u vezi, tenderskom dokumentacijom je propisano da se ocjena tehničke i profesionalne sposobnosti ponuđača vrši na osnovu dostavljene izjave da ima na raspolaganju osposobljeno i obučeno osoblje za poslove servisa potopnih pumpi proizvođača KSB, što se dokazuje na jedan od tri načina:

a. potvrdom/certifikatom izjavom od strane proizvođača pumpi KSB daje ponuđač ovlašteni servis;

b. dokumentima da će ponuđač angažovati ovlašteni servis koji će vršiti poslove servisiranja pumpi KSB (ugovori o poslovno - tehničkoj saradnji ponuđača i ovlaštenog servisa)

c. dokumentima na temelju kojih će se dokazati da Ponuđač ima na raspolaganju osposobljeno i obučeno osoblje za poslove servisa potopnih pumpi proizvođača KSB, izdat od tvornice KSB (završene obuke/licence/certifikati za poslove servisiranja KSB pumpi izdati od tvornice KSB).

Iz navedenog se jasno da zaključiti da je ugovorni organ ostavio širok spektar mogućnosti za ponuđače da dokažu da su profesionalno i tehnički sposobni da izvrše uslugu koja je predmet nabavke, ne uslovljavajući ih posjedovanjem ovlaštenog servisa, nego ostavljajući mogućnost ponuđačima da angažuju ovlašteni servis ili eventualno da dokažu da imaju na raspolaganju osoblje koje je osposobljeno i obučeno za poslove servisa potopnih pumpi proizvodača KSB. Također, ugovorni organ nije ograničio ponuđače da dostave dokaze usko vezane za pumpe na ko je se predmetna nabavka odnosi, nego je ostavio mogućnost da dokazuju tehničku i profesionalnu sposobnost u odnosu na bilo koju drugu potopnu pumpu navedenog proizvođača.

Posebno je važno napomenuti da se traži dokazivanje sposobnosti za remont pumpi proizvođača KSB budući da je to opis poslova koji je specificiran nabavkom za LOT1, te da isto ne predstavlja formalni zahtjev koji nema direktne veze sa predmetnom nabavke. S obzirom na to da predmet uključuje remont specifičnih pumpi, mjerenja, ispitivanja, sanaciju kablova, zamjenu ležajeva, mehaničkih zaptivača i drugih dijelova po tačno označenim pozicijama, smatramo da

ugovorni organ ima pravo tražiti da izvršilac raspolaže specifičnim znanjem vezanim za pumpe proizvođača KSB.

Ugovorni organ je prilikom definisanja uslova tehničke i profesionalne sposobnosti postupao isključivo u skladu sa stvarnim potrebama ugovornog organa i dostavljenim upustvima za održavanje navedenih potopnih pumpi.

Također napominjemo da govorni organ ima obavezu i odgovornost da održavanje postojenja i opreme vrši prema važećim standardima i regulativama (ukoliko postoje za specifičnu opremu), te prema uputstvima proizvođača opreme koja se dostavljaju uz svako novo postrojenje, isporučenu opremu i slično.

Isječak iz uputstva za održavanje opreme i pumpi proizvođača KSB je dato u Prilogu 1 izjašnjenja. te je proizvođač KSB za održavanje predmetnih potopnih pumpi propisao obavezu sa kupce da radove na održavanju, inspekciji i montaži povjeri isključivo kvalificiranom i obučenom osoblju koje je detaljno proučilo upute za rad.

Iz citirane odredbe proizvođačkog uputstva jasno i nedvosmisleno proizilazi da radove na održavanju, inspekciji, montaži i servisiranju predmetnih pumpi ne može obavljati bilo koje lice. niti bilo koji privredni subjekt bez odgovarajuće stručne osposobljenosti, već isključivo kvalificirano i obučeno osoblje koje posjeduje specifična znanja za rad na ovoj vrsti opreme i koje je upoznato sa tehničkim uputama proizvođača.

Dakle, zahtjev ugovornog organa da ponuđač raspolaže stručnim i obučenim kadrom nije postavljen proizvoljno niti sa ciljem ograničavanja konkurencije, već predstavlja nužan i objektivno opravdan uslov koji direktno proizilazi iz tehničkih zahtjeva proizvođača opreme, kao i iz potrebe da se osigura zakonito, sigurno i stručno izvršenje ugovora.

Vezanost tenderskog zahtjeva za proizvođača KSB proizilazi prvenstveno iz značaja pravilnog rada potopnih pumpi kao sastavnog dijela postrojenja ugovornog organa, budući da bi svaki nestručan rad na istoj mogao dovesti do rizika za proizvodne procese kod ugovornog organa.

Dakle, jasno je daje netačan navod u žalbi u pogledu ovog kvalifikacionog uslova da „nije zasnovan na stvarnoj tehničkoj sposobnosti ponuđača da izvrši predmet nabavke, već na njegovom tržišnom statusu u odnosu na proizvođača, što predstavlja pravno nedopušten kriterij". Kako je prethodno obrazloženo, kvalifikacioni uslovi iz tačke 6.7 tenderske dokumentacije se zasnivaju na važnosti pravilnog rukovanja pumpama koje su u vlasništvu ugovornog organa, odnosno osiguravanje da će rukovanje pumpama proizvođača KSB biti povjereno licima koja su obučena raditi na pumpama na način na koji je to predvidio njihov proizvođač.

Takav uslov nije nedopušten. što se može zaključiti i na temelju stava Suda Bosne i Hercegovine u Presudi broj: SI 3 U 049484 24 U od 08.04.2026. godine. u kojoj je navedeno: „iz spisa predmeta proizilazi. da su sistemi vatrodojave proizvođača SIEMENS instalirani u objektima ugovornog organa, te da održavanje takvih sistema zahtijeva posebna tehnička znanja, obuku i pristup originalnim rezervnim dijelovima proizvođača. Imajući u vidu sigurnosni značaj predmetnog sistema, sud cijeni daje ugovorni organ bio ovlašten da. u cilju osiguranja pravilnog funkcionisanja sistema i zaštite sigurnosti objekata. propiše uslov kojim se zahtijeva da ponuđač posjeduje odgovarajući certifikat proizvođača sistema. Takav uslov sam po sebi ne predstavlja nedopušteno ograničenje konkurencije..

U žalbi se također navodi: „u tenderskoj dokumentaciji ne postoji niti jedno obrazloženje iz kojeg bi proizlazilo da predmetne usluge mogu izvršavati isključivo ovlašteni servisi, niti je ugovorni organ dokazao da bi angažovanje drugih stručno osposobljenih subjekata dovelo u pitanje kvalitet izvršenja ugovora". Napominjemo da Zakonom o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine, niti drugim relevantnim pozitivno pravnim propisima nije propisana obaveza ugovornog organa da daje obrazloženja za uslove koje propisuje. Međutim, kako smo prethodno naveli, adekvatno vršenje servisiranja i opravka pumpe na način na koji je proizvođač predvidio za iste je od naročite važnosti za ispravan rad pumpi, što se u konačnici odražava i na sam rad postrojenja i drugih procesa koji se odvijaju u radu ugovornog organa.
Ugovorni organ je propisivanjem ovakvog kvalifikacionog uslova isključivo nastojao obezbijediti da na pumpama rade obučena i osposobljena lica, pri čemu je za ugovorni organ nevažno da li je ponuđač ovlašteni servis, da li ima na raspolaganju ovlašteni servis ili pak ima na raspolaganju osoblje koje je prošlo obuku za poslove servisa potopnih pumpi proizvođača KSB, ne specificirajući koju i ne ograničavajući se na isključivo onu koja će biti predmetom servisa i opravka koji je predmetom nabavke.
U ovom prvom žalbenom navodu, žalitelj navodi određene, svoje subjektivne stavove i razmišljanja, te u konačnici zaključuje da ..sporni zahtjev nije u nužnoj vezi sa predmetom nabavke, da nije proporcionalan, da nije opravdan objektivnim razlozima i da ima za posljedicu neopravdano ograničavanje konkurencije i favorizovanje određenih ponuđača". Suprotno ovim navodima, zahtjev za dokazivanje profesionalne i tehničke sposobnosti za servisiranje i opravku potopnih pumpi proizvođača KSB kroz dostavljanje alternativno postavljenih dokaza bilo u vidu raspolaganja ovlaštenim servisom ili osobljem koje je obučeno za rad na potopnim pumpama ovog proizvođača, jeste u direktnoj vezi sa predmetom nabavke koja nosi naziv: „LOT1 - Remont i popravka potopnih pumpi proizvođača KSB". Zahtjev je i proporcionalan nabavci, budući da tenderskom dokumentacijom nije zahtijevano da ponuđač bude ovlašteni servis, nego je omogućeno učešće i onim ponuđačima koji imaju na raspolaganju ovlašteni servis, kao i onima koji imaju na raspolaganju osoblje koje je prošlo adekvatnu obuku u radu na predmetnim pumpama, pri čemu nije predviđeno ograničenje u smislu minimalnog broja osoblja.

Ovakav pristup potvrđen je i u praksi Suda Bosne i Hercegovine koji je u svojoj Presudi broj: SI 3 U 025220 17 U od 28.11.2018. godine zauzeo stav da ugovorni organ ima pravo zahtijevati ovlašteni servis ili stručno osposobljeno osoblje za održavanje opreme određenog proizvođača, kada je to opravdano prirodom predmeta nabavke i potrebom osiguranja kvaliteta izvršenja ugovora, pri čemu takav zahtjev ne predstavlja ograničavanje konkurencije ukoliko na tržištu postoji više subjekata koji mogu ispuniti traženi uslov.
Ugovorni organ također na ovom mjestu ističe da je predmetni uslov postavljen kao najmanje restriktivna mjera kojom se može osigurati kvalitet izvršenja, budući da je omogućeno više alternativnih načina dokazivanja sposobnosti ponuđača, čime je omogućeno učešće šireg kruga privrednih subjekata. Drugačijim riječima, postavljenje u skladu sa principom proporcionalnosti iz člana 3. Zakona o javnim nabavkama, budući daje prikladan za postizanje cilja, nužan i najmanje restriktivan.

2. Neutemeljen je i drugi žalbeni navod kojim žalitelj ističe da je tenderskom dokumentacijom predmet nabavke definisan na način daje isti vezan za konkretne proizvođače opreme, i to KSB za LOT 1, pri čemu su tehničke specifikacije formulisane kroz konkretne modele, karakteristike i paremetre koji odgovaraju upravo opremi navedenih proizvođača.

Žalilac u samom početku polazi od pogrešne pretpostavke da navođenjem tipova pumpi, proizvođača pumpi, serijskih brojeva i jednoznačnom identifikacijom dijelova pumpe ugovorni organ favorizuje pojedine proizvođače, te sve daljnje tvrdnje u žalbi bazira na ovoj pogrešnoj pretpostavci. Ističemo da su netačim ovakvi navodi.

Naime, specifikacija jasno pokazuje da predmet nabavke obuhvata remont i popravak već postojećih pumpi proizvođača KSB, i to kroz tačno navedene modele, snagu, protok, visinu dizanja, senjske brojeve i pozicije dijelova. Svi gore navedeni podaci su upisani radi boljeg i tačnijeg definisanja obima radova. Svi serviseri opreme se koriste tipovima opreme ili serijskim brojevima opreme u cilju naručivanja odgovarajućih rezervnih dijelova. U takvoj vrsti nabavke, navođenje na proizvođača i na konkretne tipove pumpi koje se servisiraju nije proizvoljno, nego logična posljedica činjenice da se servisira upravo ta oprema. Ovakvi su podaci navedeni isključivo kako bi se ponuđaču dalo što više informacija o opremi koja se želi servisirati.

Posebno je važno istaći da u predmetnoj dokumentaciji nigdje nisu navedeni narudžbeni brojevi, kataloške oznake niti šifre artikala proizvođača, već da numeričke oznake iz specifikacije služe isključivo kao tehnički identifikatori pojedinačnih pozicija koje su predmet servisiranja. Navedena numeracija uvedena je isključivo radi preciznog i nedvosmislenog označavanja dijelova i sklopova obuhvaćenih predmetom nabavke, kako bi se izbjegla svaka mogućnost različitog tumačenja od strane ponuđača.

Ovakav način označavanja bio je nužan iz razloga što se na predmetnim potopnim pumpama nalazi veći broj međusobno sličnih komponenti, poput brtvi, zaptivki, zaptivača, O-ringova i drugih pripadajućih elemenata, koje različiti ponuđači mogu različito tumačiti i klasifikovati prilikom pripreme ponude. U odsustvu jasne i jednoznačne identifikacije svake pojedinačne pozicije, postojala bi realna mogućnost da ponuđači ponude pogrešne stavke, izvrše neadekvatnu kalkulaciju cijena ili daju ponudu za komponentu koja sadržajno ne odgovara stvarno traženom dijelu.

Dakle, ugovorni organ nije ograničio tržište, nego je tehnički opis prilagodio postojećoj opremi koja se nalazi u eksploataciji. Kod remonta specifične opreme, zahtjev za kompatibilnošću i odgovarajućim dijelovima predstavlja pitanje tehničke ispravnosti, pouzdanosti i sigurnosti rada, a ne favorizovanja proizvođača.

Shodno navedenom, numeracija iz specifikacije nema obilježje kataloškog niti proizvodačkog označavanja, već predstavlja isključivo interni i tehnički mehanizam za precizno defnisanje predmeta nabavke, sa ciljem osiguranja jednoobraznog razumijevanja specifikacije od strane svih ponuđača i uporedivosti dostavljenih ponuda.

Napominjemo na ovom mjestu da ugovorni organ ne nabavlja „pumpu općenito", nego remontuje postojeće KSB pumpe u svom proizvodnom pogonu, te navodi sve informacije koje bi ponuđačima pomogle u toku pripreme ponuda, sa ciljem da se omogući nuđenje većem broju ponuđača. Nenavođenjem ovih podataka bi dovelo do situacije u kojoj bi samo isporučioci opreme znah koje tipove opreme su isporučili ugovornom organu, te bi imali informacije koje

nisu dostupne ostalim potencijalnim ponuđačima. U ovom slučaju, Ugovorni organ je sve informacije koje bi mogle biti od koristi u ciljù tačnije pripreme ponude, dostavio javno u okviru tenderske dokumentacije.
Na Prilogu 2 se vidi presjek jedne od pumpi, sa identifikacijom dijelova navođenjem jedino pozicija (primjer 321322., 433....) sa skice, a nikako ne narudžbenih kodova za opremu tipa ležajevi, mehaničke brtve..kako se želi predstaviti u žalbi. Niti na jednom mjestu se ne pojavljuje narudžbeni kod na primjer ležajeva, mehaničkih brtvi i slično, već samo identifikacija i pozicija dijelova sa skice (Prilog 2).
Slijedom navedenog, ugovorni organ ostaje pri stavu da je osporeni uslov zakonit, objektivan, tehnički opravdan i neposredno povezan sa predmetom nabavke, te predlaže da se žalbeni navod odbije kao neosnovan.
Kako i žalitelj navodi u žalbi, a potvrđuju rješenja Ureda za razmatranje žalbi na koje se poziva, tehnička specifikacija je u predmetnom postupku zasnovana na funkcionalnim zahtjevima i performansama potopnih pumpi proizvođača KSB koja je dio sistema kod ugovornog organa, budući da je ista predmetom remonta i popravke, tako da je zbog prirode nabavke bilo nemoguće izbjeći navođenje uslova na drugačiji način. Ovo posebice zbog činjenice da se ugovorni organ bavi opasnom djelatnošću - proizvodnja električne energije, pa su onda i kriteriji za pravilno i ispravno funkcionisanje sistema strogi. Obaveza je ugovornog organa da uz puno poštivanje osnovnih principa javnih nabavki, osigura i nivo kvaliteta usluga koje nabavlja, posebice zbog sigurnosti ljudi ali i vlastite imovine.
Neopravdano žalitelj nastoji imputirati ugovornom organu da nije dokazao ih obrazložio razloge za propisivanje određenih kriterija nabavke, navodeći primjerice da ..ugovorni organ nije obrazložio zašto predmet nabavke mora biti vezan upravo za navedene proizvođače, niti je dokazao da na tržištu ne postoje druga tehnička rješenja koja mogu zadovoljiti potrebe ugovornog organa". U nekoliko navrata na ovakav način žalitelj nastoji preuzeti ulogu Ureda za razmatranje žalbi. Sadržaj žalbe je definisan članom 105. Zakona o javnim nabavkama, pri čemu se žalitelji mogu pozivati na apsolutne ili relativne povrede Zakona o javnim nabavkama, dok u predmetnoj žalbi žalitelj samoinicijativno preuzima ulogu sudije ili u najmanju ruku kontrolora, sa isticanjem mnoštva paušalnih navoda, te subjektivnih tumačenja i analiza bez navođenja konkretnih dokaza.

3. Nastavno na prethodno, ukazujemo i na činjenicu da je treći žalbeni navod više tvrdnja nego navod, budući da se bazira na paušalnim tvrdnjama, analizama i subjektivnom procjenom žalitelja da je predmetna nabavka ograničavajuća, te ga cijenimo neosnovanim.
Ugovorni organ je predmetnom tenderskom dokumentacijom definisao isključivo minimalne tehničke i stručne uslove koji su neophodni za uredno i kvalitetno izvršenje predmetnih usluga, a koje kao takve prepoznaje i omogućava Zakon o javnim nabavkama kroz propisivanje kvalifikacionih, odnosno eliminatornih uslova za ocjenu sposobnosti ponuđača.
Postavljeni uslovi ni u kojem dijelu nisu određeni na diskriminatoran način, niti imaju za cilj neopravdano ograničavanje konkurencije. Naprotiv, isti su definisani na način da omoguće što šire učešće zainteresovanih ponuđača, uz istovremeno zadržavanje objektivnog minimuma tehničke i profesionalne sposobnosti koji je nužan za osiguranje kvaliteta, sigurnosti i

pouzdanosti u izvršenju ugovorenih usluga. Žalitelj pogrešno posmatra uslove i pogrešno ih predstavlja kao zatvoreni sistem, iako dokumentacija pokazuje suprotno.

Stiče se utisak da žalitelj svojim navodima u suštini nastoji osporiti i eliminisati minimalne uslove tehničke i stručne sposobnosti koje je ugovorni organ propisao, iako je potpuno opravdano i očekivano da svaki ponuđač koji obavlja servisiranje KSB pumpi raspolaže osobljem koje posjeduje odgovarajuća stručna znanja i koje je prošlo relevantnu obuku za izvođenje takvih radova.

Nejasno je zašto žalitelj želi da se eliminišu informacije koje bi trebale biti korisne i dostupne svim ponuđačima (tipovi pumpi, serijski brojevi pumpe, jednoznačna identifikacija dijelova pumpi i slično), jer bi eliminisanje navedenih informacija ostavilo prostora za potencijalne nepravilnosti prilikom realizacije ugovora.

Naime, servisiranje potopnih pumpi predstavlja specijalizovanu i tehnički zahtjevnu uslugu koja podrazumijeva izvođenje kako mašinskih, tako i elektro radova, te iz tog razloga zahtijeva angažman stručno osposobljenog kadra koje poznaje predmetnu opremu.

Iz tog razloga, neosnovani su navodi žalitelja da propisani uslovi navodno dovode do „manje inovativnosti i smanjenja odgovornosti ponuđača", budući da se u konkretnom slučaju ne radi o uslugama koje ostavljaju prostor za proizvoljna ili eksperimentalna rješenja, već o stručno definisanim servisnim postupcima koji se moraju izvršavati u skladu sa tehničkim pravilima, standardima struke i uputama proizvođača.

Upravo suprotno, propisivanjem minimalnih kvalifikacionih uslova ugovorni organ ne umanjuje, već direktno povećava odgovornost ponuđača, jer osigurava da predmetne radove mogu izvoditi isključivo subjekti koji raspolažu neophodnim stručnim kapacitetima za sigurno, pravilno i kvalitetno izvršenje ugovora.

Dakle, nije riječ o „kombinovanom zatvaranju tržišta", nego o usklađivanju uslova sposobnosti sa tehničkom prirodom predmeta nabavke. Naprotiv, upravo činjenica da je ugovorni organ predvidio tri alternativna načina dokazivanja profesionalne i tehničke osposobljenosti pokazuje nastojanje da se omogući učešće što širem krugu ponuđača, uz zadržavanje minimuma stručnog standarda.

Navedeni tehnički uslovi jasno pokazuju da predmet nabavke obuhvata remont i popravak već postojećih pumpi proizvođača KSB, i to kroz tačno navedene modele, snagu, protok, visinu dizanja, serijske brojeve i pozicije dijelova. Svi gore navedem podaci su upisani radi boljeg i točnijeg definsanja obima usluga. Svi serviseri opreme se koriste tipovima opreme ili serijskim brojevima opreme u cilju naručivanja odgovarajućih rezervnih dijelova.

Tehnički uslovi iz specifikacije služe isključivo kao tehnički identifikatori pojedinačnih pozicija koje su predmet servisiranja. Navedena numeracija uvedena je isključivo radi preciznog i nedvosmislenog označavanja dijelova i sklopova obuhvaćenih predmetom nabavke, kako bi se izbjegla svaka mogućnost različitog tumačenja od strane ponuđača. Niti najednom mjestu se ne pojavljuje narudžbeni kod na primjer ležajeva, mehaničkih brtvi i slično, već samo identifikacija i pozicija dijelova sa skice (Prilog 2).

4. Neutemeljen je i četvrti žalbeni navod. Žalitelj ponovno navodi da ugovorni organ nije dao provjerljivo obrazloženje za postavljanje restriktivnih uslova koji se odnose na vezivanje predmeta nabavke za određene proizvođače. Cijenimo da smo obrazložili i ukazali Uredu za razmatranje žalbi važnost ispravnog i pravilnog funkcionisanja sistema kod ugovornog organa, kao i na činjenicu da predmet nabavke odražava nastojanje ugovornog organa da produži vijek rada potopnih pumpi proizvođača KSB koje su u njegovom vlasništvu, odnosno osigura njihov ispravan rad, koje između ostalog ovisi i od adekvatnog upravljanja predmetnom pumpom.
Sa aspekta ponuđača, smatramo daje svakom dobrom privredniku sa adekvatnim profesionalnim znanjem i iskustvom jasno zbog čega je neophodno da osoblje koje bude radilo na servisu i popravci predmetnih pumpi bude adekvatno obučeno.
Na ovom mjestu podsjećamo i na stav Suda Bosne i Hercegovine u Presudi broj: SI 3 U 031061 18 U od 24.06.2020. godine u kojoj stoji: „pravo je ugovornog organa da, saglasno svojim potrebama, utvrdi kriterije i standarde nabavke". Drugačijim riječima, ugovorni organ ima pravo postaviti uslove kako bi osigurao kvalitetu i bezbijednost u izvođenju radova.
Iz tenderske dokumentacije se jasno da zaključiti zbog čega su postavljeni kvalifikacioni uslovi na način na koji jesu. Sam predmet nabavke glasi: „Remont i popravak potopnih pumpi u TE Tuzla, LOT1: Remont i servis KSB pumpi". Predmet su pumpe proizvođača KSB, a kvalifikacioni usiovi i tehnička specifikacija dosljedno prate taj predmet.
Iz tenderske dokumentacije se jasno vidi koje su pumpe predmet remonta, koje se radnje izvode, koji se dijelovi mijenjaju, koje su izjave koje ponuđač daje radi kvalifikacije, rok izvršenja, te minimalna garancija.
Stoga, smatramo da ne stoji ponuđačeva konstatacija da se ne može razumjeti smisao zahtjeva. Naprotiv, zahtjevi su povezani sa identifikovanom opremom i načinom izvršenja usluge. To što žalilac smatra da su uslovi prestrogi, ne znači da su nejasni ili netransparentni.
Ugovorni organ ostaje otvoren za sva dodatna pojašnjenja kroz pitanja razjašnjenja za dijelove koji su potencijalno nejasni ponuđačima, ali zadržava pravo da definiše tehničke i kvalifikacione uslove i da transparentno i odgovorno vrši servisiranje opreme prema upustvima za održavanje opreme, jasno se pozivajući na usluge koje je potrebno izvršiti u okviru predmetne nabavke.
Žalitelj još jednom pokušava provući pogrešne konstatacije koje su detaljno obrazložene u odgovoru na prvi žalbeni navod (ugovorni organ ne traži isključivo ovlašteni servis, već je ostavio tri načina dokazivanja da posjeduje obučeno osoblje za servisiranje KSB pumpi, onako kako je to traženo upustvu za održavanje pumpi). Eliminisanje navedenog tehničkog zahtjeva bi značio da Ugovorni organ ne vrši održavanje opreme prema pravilima struke i upustvima koja su im dostavljena uz isporučenu opremu.

5. Ugovorni organ ima pravo da, prilikom pripreme tenderske dokumentacije, definiše uslove koji su neophodni za uredno izvršenje ugovora, pod uslovom da su povezani sa predmetom nabavke. U ovom slučaju takva veza je očigledna: predmet su konkretne KSB pumpe, a traži se iskustvo, obuka, certifikati ili angažman ovlaštenog servisa upravo radi pravilnog remonta tih pumpi.
Nema osnova za tvrdnju da je diskrecija korištena proizvoljno. Da je ugovorni organ htio neopravdano zatvoriti tržište, ne bi ostavio tri alternativna modela dokazivanja stručne sposobnosti. Time je upravo pokazano da je tražen balans izmedu otvorenosti postupka i zaštite

tehničkog interesa ugovornog organa. Ponovo se provlači teza da ugovorni organ zahtijeva ovlašteni servis, što nije tačno.

Zahtjev iz tenderske dokumentacije glasi kao dole navedeno.

Izjava Ponuđača da ima na raspolaganju osposobljeno i obučeno osoblje za poslove servisa potopnih pumpi proizvođača KSB, što će se dokazati na jedan od dole navedenih načina (bilo koji od navedena tri načina):

1) potvrdom/certifikatom/izjavom od strane proizvođača pumpi KSB da je Ponuđač ovlašteni servis;

2) dokumentima da će Ponuđač angažovati ovlašteni servis koji će vršiti poslove servisiranja pumpi KSB (ugovori o poslovno-tehničkoj saradnji ponuđača i ovlaštenog servisa);

3) dokumentima koji će se dokazati da Ponuđač ima na raspolaganju osposobljeno i obučeno osoblje za poslove servis potopnih pumpi proizvodača KSB, izdat od tvornice KSB (završene obuke/licence/certifikati za poslove servisirat ja KSB pumpi izdati od tvornice KSB).

Obaveza Ponudača je da najkasnije 5 dana od dob jar ja odluke o izboru najpovoljnijeg Ponuđača dostavi jedno od dole navedenog:

~ potvrdu/certifikat/izjavu od strane proizvodača pumpi KSB da je Ponuđač ovlašteni servis;

- dokumente kojima će se dokazati da će Ponuđač angažovati ovlašteni servis koji će vršiti poslove servisiranja pumpi KSB f ugovori o poslovno-tehničkoj saradnji ponuđača i ovlaštenog servisa);

- dokumente koji će se dokazati da Ponuđač ima na raspolaganju osposobljeno i obučeno osoblje za poslove servisa potopnih pumpi proizvođača KSB, izdat od tvornice KSB (završene obuke licence/certifikati za poslove servisiranja KSB pumpi izdati od tvornice KSB).

Neosnovan je i slijedeći navod u žalbi: „Posebno je značajno da diskreciono pravo ne može biti korišteno na način koji uvodi kriterije koji nisu objektivno mjerljivi ili koji zavise od volje trećih lica, kao stoje proizvođač opreme. U konkretnom slučaju, mogućnost učešća u postupku zavisi od toga da li ponuđač posjeduje ili može pribaviti ovlaštenje proizvođača, što znači da proizvođač faktički dobije ulogu posrednog regulatora tržišta javne nabavke. Takva situacija je pravno neprihvatljiva, jer se odlučivanje o konkurenciji izmješta iz sfere javnog prava u sferu privatnih odnosa."

Svaki ozbiljan i profesionalno organizovan ponuđač koji se bavi servisiranjem KSB pumpi, po prirodi djelatnosti i standardima struke, raspolaže kvalifikovanim osobljem koje posjeduje odgovarajuća stručna znanja, kao i potvrđene obuke za izvođenje ovakvih tehnički zahtjevnih radova. Navedeni dokumenti su mu potrebni radi servisiranja opreme, prema upustvima za servisiranje opreme proizvođača KSB. Predmetni zahtjev ugovornog organa nije postavljen proizvoljno, već sa jasnim ciljem da se osigura da ponuđač već u momentu podnošenja ponude raspolaže dokazima o stručnoj osposobljenosti kadra, imajući u vidu da se radi o opremi sa kojom ponuđači kontinuirano rade ili bi trebali raditi u okviru svoje registrirane djelatnosti.

Na ovaj način se osigurava da će se servisiranje potopnih pumpi proizvođača KSB vršiti u potpunosti u skladu sa uputstvom o održavanju proizvodača (Prilog 1), čime se garantuje pravilno, sigurno i stručno izvršenje usluga, kao i očuvanje funkcionalnosti i vijeka trajanja opreme.

U konačnici. ovakav zahtjev doprinosi većem stepenu pouzdanosti izvršenja ugovora i smanjenju rizika od nepravilnog ili nestručnog izvođenja radova.
Dodatno. Ugovorni organ se nije ograničio samo na ovlašteni servis, već je omogućio svim ponuđačima koji imaju iskusno i obučeno osoblje da podnesu svo je ponude. Drugačije rečeno, ostavljena je mogućnost da ponuđač ima na raspolaganju osposobljeno i obučeno osoblje za poslove servisa potopnih pumpi proizvođača KSB (završene obuke/licence/certifikati za poslove servisiranja KSB pumpi izdati od tvornice KSB), ne navodeći u detalje specificiranja tačnog tipa potopne pumpe kako bi se smanjila konkurencija. Bilo kakva obuka certifikat/licenca za poslove servisiranja KSB pumpi izdati od tvornice KSB, prihvatljiv je dokaz. Ovo s ciljem povećanja aktivne konkurencije, sa osiguranjem da se održavanje pumpi vrsi prema dokumentaciji za održavanje (Prilog 1).

6. Šestim žalbenim navodom žalitelj osporava tendersku dokumentaciju u dijelu koji se odnosi na isključenje ponuđača iz postupka javnih nabavki u trajanju od 12 mjeseci, navodeći da ugovorni organ izlazi iz okvira svojih zakonskih ovlaštenja. I ovaj žalbeni navod cijenimo neosnovanim. Naime, u okviru predmetne tenderske dokumentacije je ugovorni organ isključivo citirao odredbe (5), (6), (7), (8) i (9) člana 45. Zakona o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine. Netačno je daje ugovorni organ na taj način izašao iz okvira svojih zakonskih ovlaštenja, budući da je očigledno da ugovorni organ nije samostalno normirao nikakav novi mehanizam, nego isključivo citirao odredbe Zakona o javnim nabavkama.
Također je netačno daje ugovorni organ „uspostavio paralelni režim sankcionisanja ponuđača, koji nema uporište u Zakonu, čime je faktički sebi dao ovlaštenje da odlučuje o budućem statusu ponuđača na tržištu javnih nabavki", kad je, ponavljamo, ugovorni organ isključivo citirao odredbu Zakona o javnim nabavkama.
Nejasno je sta je intencija kompletnog ovog žalbenog navoda u kojem žalitelj inputira ugovornom organu da proizvoljno uvodi sankcije, bez razmatranja blažih mjera. Još je manje jasno na temelju čega žalitelj tvrdi daje citirana odredba nezakonita i nespojiva sa važećim pravnim okvirom, kad je doslovno preuzeta iz Zakona o javnim nabavkama. Ugovorni organ nije zakonodavno tijelo, te je citiranjem zakonske norme isključivo nastojao upozoriti ponuđače na njihove zakonske obaveze prilikom postupanja na tržištu. Kako je vidljivo iz predmetne tenderske dokumentacije, ugovorni organ još uvijek nije posezao za spornim mehanizmom. Jednako napominjemo da nije u nadležnosti ugovornog organa da odlučuje o postojanju ovog mehanizma, već je to pitanje za zakonodavno tijelo. Uostalom, spornim odredbama člana 45. Zakona o javnim nabavkama je predviđeno da ugovorni organ najprije donese odluku o isključenju, koja također može biti osporavana pravnim lijekom.
Kad je riječ o blažim mjerama na koje žalitelj ukazuje: ..kao što su ugovorne kazne, raskid ugovora ili aktiviranje garancija", sve navedeno je predviđeno kao opcija koja je na raspolaganju ugovornom organu prema nacrtu ugovora koji je sastavni dio predmetne tenderske dokumentacije.

7. Neosnovan je i naredni žalbeni navod, označen kao deseti žalbeni navod koji se odnosi na ugovornu kaznu. Najprije je netačno da je ..ugovorni organ predvidio model ugovorne kazne koji

po svojoj konstrukciji i dometu prelazi funkciju obezbjeđenja urednog izvršenja ugovora i poprima obilježja prekomjerne i nepredvidive sankcije", odnosno da ista „nije oblikovana kroz jasan, zatvoren i provjerljiv skup pravila, već ostavlja otvoren prostor za široko tumačenje i diskrecionu primjenu".

Naime, članom 4. nacrta ugovora je propisano: „Za svaki dan neopravdanog zakašnjenja u izvršenju usluga Izvršilac se obavezuje Naručiocu na ime ugovorne kazne platiti l‰ (jedan promil) od ukupne ugovorne cijene bez PDV-a iz člana 2. ovog Ugovora, a najviše 5% (pet posto) ukupne ugovorne cijene bez PDV-a iz člana 2. ovog Ugovora. „ U slučaju prijema usluga nakon isteka roka defnisanog u članu 4. ovog Ugovora. Naručilac zadržava pravo na naplatu ugovorne kazne, koja će se izvršiti umanjenjem plaćanja fakturisanog iznosa u visini obračunate ugovorne kazne."

Napominjemo prvenstveno da ugovorna kazna ima dvostruko dejstvo. od kojih je jedno pojačavanje ispunjenja ugovorne obaveze, dok je drugo naknada štete povjeriocu koju će pretrpjeti u slučaju da dužnik zakasni sa ispunjenjem svoje obaveze. Upravo je iz ovog razloga odredbom člana 274. Zakona o ob li ga c ion im odnosima, propisana mogućnost dužnika da traži od suda smanjenje ugovorne kazne ako je ista previsoko propisana u odnosu na štetu koju je povjerilac pretrpio. Također, riječ je o hipotetičkoj situaciji koja će se ostvariti isključivo ukoliko dođe do toga da ponuđač neopravdano zakasni sa ispunjenjem svoje obaveze.

Odredbom člana 271. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima je propisano da ugovorne strane mogu odrediti visinu kazne po svom nahođenju u jednom ukupnom iznosu, u procentu ili za svaki dan zakašnjenja ili na neki drugi način, budući da je ugovorni organ prilikom propisivanje ugovorne kazne postupio u skladu sa citiranom zakonskom odredbom, to je predmetna Tenderska dokumentacija sačinjena u skladu sa zakonom propisanim uslovima i u skladu sa dispozitivnim odredbama Zakona o obligacionim odnosima. Ovakav stav je zauzeo i Ured za razmatranje žalbi u svom Rješenju broj: JN2-02-07-1-381-7/26 od 26.03.2026. godine.

Evidentno je da neutemeljeno žalitelj tvrdi da: „član 4. ne uspostavlja preciznu vezu između konkretno defnisanog kršenja ugovora i odgovarajuće visine kazne'*. budući daje iz citirane odredbe nacrta ugovora jasno da se ugovorna kazna primjenjuje u slučajevima kad dođe do neopravdanog zakašnjenja u izvršenju usluga, odnosno ona se javlja kao posljedica povrede ugovora. Činjenica da žalitelj smatra da odredba nije dovoljno detaljna, ne znači daje ista pravno neodređena, već isključivo predstavlja njegov subjektivni stav. Nadalje je jasno da je osnov za obračun ugovorne kazne ukupna ugovorna cijena bez PDV-a, da je visina kazne jedan promil dnevno, da se ista obračunava za svaki dan neopravdanog zakašnjenja, te da ne može prelaziti maksimalni iznos do 5% ukupne ugovorne cijene bez PDV-a. Drugačije rečeno, odredba sadrži sve bitne elemente za precizno utvrdivanje ugovorne kazne, uključujući i jasno definisanu gornju granicu, čime su u potpunosti neosnovani navodi žalbe o nepostojanju maksimalnog iznosa i neodređenosti načina obračuna.

Intencija ugovornog organa je da osigura blagovremeno izvršenje ugovora, a ne kažnjavanje dobavljača.

Ponovno u ovom dijelu žalbe žalitelj navodi da ugovorni organ nije ponudio nikakvo obrazloženje koje bi opravdalo na ovaj način definisan „penalni režim". Prvenstveno podsjećamo da termini ugovorna kazna i penali nisu sinonimi, kao i da ugovorni organ nije dužan da

obrazlaže u tenderskoj dokumentaciji zbog čega je propisao ovakvu odredbu. Davanje obrazloženja u okviru tenderske dokumentacije nije predviđeno niti pozitivnopravnim propisima, niti je u duhu postupaka javnih nabavki.
Dalje se u ovom dijelu žalbe navodi da su „ponuđači primorani da u cijenu ugrade 'rizik nepoznatog', što ili povećava ponuđene cijene ili odvraća dio tržišta od učešća".
Prije svega, stopa od 1% pa do 10% od ukupne vrijednosti ugovora je uobičajena u praksi javnih nabavki, premda je u predmetnoj tenderskoj dokumentaciji ograničena na maksimalno do 5% vrijednosti ugovora bez PDV-a. Suprotno tvrdnjama žalitelja, svaki ponuđač može na temelju jasno definisane formule (1% dnevno, maksimalno 5%), unaprijed izračunati potencijalni finansijski efekat eventualnog kašnjenja.
Nejasno je zbog čega žalitelj tvrdi daje isto u suprotnosti sa članom 3. Zakona o javnim nabavkama jer. kako žalitelj navodi, „dovodi u nejednak položaj ponuđače u zavisnosti od njihove sposobnosti da procijene i absorbuju neodređeni rizik". Naime, različite sposobnosti ponuđača ne mogu se staviti na teret ugovornom organu. odnosno ne može ugovorni organ biti odgovoran za različitu sposobnost ponuđača.
Tržište je u Bosni i Hercegovini slobodno, a konkurencija sastavni dio poslovnog svijeta u kojem sposobniji ostvaruju bolje rezultate. Ponuđači su poslovni subjekti, što znači da posjeduju određene sposobnosti, znanja i vještine kojima ne raspolaže prosječna osoba, a poslovnom svijetu je imanentno preuzimanje rizika. Nesporno je da ponuđači uračunavaju u cijenu svojih ponuda i eventualni rizik u slučaju kašnjenja sa izvršenjem usluge, to je sastavni dio poslovanja. Također napominjemo da rizik snošenja posljedica neurednog ispunjenja obaveza i snosi strana koja je svojom voljom preuzela iste na sebe. te svojom krivicom kasni sa njihovim ispunjenjem.
Ugovor zaključen po provedenom postupku javne nabavke nije nikakav nametnuti ugovor, već izabrani ponuđači svojevoljno stupaju u obligaciono pravni odnos i preuzimaju na sebe poslovni rizik.
U konačnici. žalbeni navodi ne dokazuju da je tenderska dokumentacija izrađena protivno Zakonu o javnim nabavkama, podzakonskim aktima ili drugim relevantnim pozitivno pravnim propisima. Jednako smatramo da postavljeni kriteriji nabavke nisu u proizvoljni, diskriminatorni, niti su u suprotnosti sa predmetom nabavke. Naprotiv, iz tenderske dokumentacije proizlazi da su kvalifikacioni i tehnički zahtjevi objektivno vezani za remont konkretne postojeće KSB opreme i usmjereni na osiguranje stručnog, sigurnog i kvalitetnog izvršenja ugovora, uz primjenu kriterija najniže cijene prihvatljive ponude.
Imajući u vidu sve gore navedeno, predlaže se Uredu za razmatranje žalbi da predmetnu žalbu u cijelosti odbije kao neosnovanu.

U skladu s člankom 94. stavak (3) ZJN žalitelj je aktom ovog tijela, broj JN2-03-07-1-747-3/26 od 07.05.2026. godine obaviješten o izjašnjenju Ugovornog tijela, te mu je omogućeno da se očituje o istom. Naprijed navedeni je dostavio odgovor u kojem navodi.

Na osnovu člana 99. stav (l) i člana 101. Zakona o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH)", br. 39/14, 59/22 i 50/24), žalilac Vikler-Promet d.o.o. Sarajevo dostavlja odgovorna izjašnjenje ugovornog organa u predmetnom postupku javne nabavke.

ŽALBENI NAVOD 1- nezakonit i diskriminatoran zahtjev za ovlašteni servis proizvođača.
Ugovorni organ u svom izjašnjenju pokušava osporiti osnovanost žalbenog navoda koji se odnosi na zahtjev za angažovanje ovlaštenog servisa proizvođača KSB, navodeći da nije propisao isključivu obavezu raspolaganja ovlaštenim servisom, već da je omogućio više alternativnih načina dokazivanja tehničke i profesionalne sposobnosti ponuđača.
Međutim, ovakav navod ugovornog organa ne otklanja suštinu spornog pitanja, već upravo potvrđuje žalbene navode.
Naime, iako ugovorni organ formalno navodi da postoje tri alternativna načina dokazivanja, nesporno je da sve navedene alternative vode ka istom rezultatu - postojanju neposredne ili posredne veze ponuđača sa proizvođačem KSB ili njegovim ovlaštenim servisima. Bilo da se radi o raspolaganju ovlaštenim servisom, poslovno-tehničkoj saradnji sa takvim servisom ili posjedovanju dokumentacije proizvođača, u svim slučajevima ponuđač mora dokazati upravo odnos sa proizvođačem ili subjektima koje je isti autorizovao.
Time je ugovorni organ faktički zatvorio tržište za sve one privredne subjekte koji raspolažu potrebnim stručnim kadrom, iskustvom i tehničkim kapacitetima za servisiranje i remont pumpi, ali nemaju formalizovan odnos sa proizvođačem KSB. Takav pristup nije zasnovan na objektivnim tehničkim kriterijima, već na formalnoj povezanosti sa proizvođačem, što predstavlja nedopušteno ograničavanje konkurencije.
Posebno je značajno da ugovorni organ u svom izjašnjenju nije ponudio nijedan konkretan dokaz ili tehničko obrazloženje iz kojeg bi proizlazilo da predmetne usluge mogu kvalitetno izvršiti isključivo subjekti povezani sa proizvođačem KSB. Umjesto toga, iznesene su opšte i paušalne tvrdnje o potrebi osiguranja kvaliteta, sigurnosti i pouzdanosti, bez navođenja konkretnih tehničkih razloga koji bi opravdali ovako restriktivan uslov. Upravo suprotno, sam ugovorni organ priznaje da postoje subjekti koji raspolažu obučenim i stručnim kadrom za rad na predmetnoj opremi, ali ih uprkos tome isključuje iz konkurencije ukoliko ne posjeduju formalnu vezu sa proizvođačem ili njegovim servisima. Time se jasno potvrđuje da sporni uslov nije zasnovan na stvarnoj tehničkoj nužnosti, već na formalnom kriteriju koji nije relevantan za izvršenje ugovora.
Dodatno, žalilac ističe posebno važnu činjenicu koja dodatno potvrđuje neosnovanost i nelogičnost predmetnog uslova - žalilac je predmetne pumpe održavao u kontinuitetu u periodu od osam (8) godina, bez ijedne reklamačije ili prigovora na kvalitet izvršenih radova. U tom periodu ugovorni organ nikada nije zahtijevao angažovanje ovlaštenog servisa proizvođača KSB, niti je postojala bilo kakva potreba za takvim uslovom. Spomenut ćemo jedine dvije reklamacije za svo vrijeme poslovanja koje su se desile na ljeto 2025. godine koje je žalilac (Vikler-Promet d.o.o. Sarajevo) otklonio u najkraćem mogućem roku od tri (3) radna dana.
Postavlja se logično pitanje: ukoliko je žalilac osam godina uspješno, stručno i uredno održavao predmetnu opremu bez angažovanja ovlaštenog servisa i bez ikakvih negativnih posljedica, na osnovu čega ugovorni organ sada uvodi takav zahtjev kao nužan uslov?
Ova činjenica jasno pokazuje da sporni uslov nije rezultat objektivne potrebe, već naknadno uvedeno ograničenje koje nema uporište u stvarnim tehničkim zahtjevima predmeta nabavke.
Upravo kontinuitet urednog izvršenja usluga od strane žalitelja predstavlja najjači dokaz da formalna povezanost sa proizvođačem nije nužna za kvalitetno izvršenje predmetnih radova.

Dodatno, pozivanje ugovornog organa na interne preporuke i servisne upute proizvođača KSB ne može predstavljati pravno valjan osnov za postavljanje kvalifikacionih uslova u postupku javne nabavke. Takve preporuke imaju karakter tehničkih smjernica proizvođača, ali ne mogu derogirati obavezu ugovornog organa da postupa u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine i principima koji isti propisuje. U tom smislu, član 54. Zakona jasno propisuje da tehničke specifikacije i uslovi sposobnosti moraju omogućiti jednak pristup svim ponuđačima i ne smiju neopravdano ograničavati konkurenciju. U konkretnom slučaju, ugovorni organ nije dokazao daje sporni uslov nužan niti da ne postoje blaži i manje restriktivni načini za postizanje istog cilja.

Također je važno naglasiti da se ograničavanje konkurencije ne ocjenjuje prema deklarativnoj namjeri ugovornog organa, već prema stvarnom efektu postavljenih uslova. Bez obzira na tvrdnje ugovornog organa da nije imao namjeru ograničiti tržište, nesporno je da sporni uslov u praksi dovodi do sužavanja kruga potencijalnih ponuđača na one koji imaju vezu sa proizvođačem KSB. Ugovorni organ u svom izjašnjenju nije pružio nijedan dokaz o:

- broju subjekata koji mogu ispuniti sporni uslov,
- postojanju stvarne konkurencije u takvim uslovima,
- nemogućnosti drugih tehnički osposobljenih subjekata da izvrše predmetne usluge.

Slijedom svega navedenog, jasno je da izjašnjenje ugovornog organa ne samo da ne otklanja žalbene navode, već ih dodatno potvrđuje, jer pokazuje daje sporni uslov zasnovan na vezi sa proizvođačem, a ne na objektivnim i mjerljivim kriterijima tehničke sposobnosti.
Žalilac stoga ostaje u cijelosti kod navoda iz ŽALBENOG NAVODA 1 i predlaže da Ured za razmatranje žalbi isti usvoji kao osnovan.

ŽALBENI NAVOD 2 - nezakonito definisana tehnička specifikacija - favorizovanje proizvođača i ograničavanje konkurencije
Ugovorni organ u svom izjašnjenju navodi da tehničke specifikacije nisu diskriminatorne, već da su zasnovane na stvarnim potrebama i postojećem sistemu opreme kojom raspolaže, te da je iz tog razloga bilo nužno vezati predmet nabavke za konkretne proizvođače.
Međutim, ovakvo obrazloženje ne otklanja osnovanu sumnju u zakonitost postavljenih tehničkih specifikacija, već dodatno potvrđuje žalbene navode.
Naime, ugovorni organ kroz svoje izjašnjenje faktički priznaje da je predmet nabavke de fin išao na način da odgovara tačno određenim proizvođačima opreme, bez daje istovremeno omogućio ravnopravan pristup drugim tehnički ekvivalentnim rješenjima. Time su tehničke specifikacije definisane ne kao opis funkcionalnih zahtjeva, već kao identifikacija konkretnih proizvoda i proizvođača.
Takav pristup je suprotan članu 54. Zakona o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine, koji jasno propisuje da tehničke specifikacije moraju biti formulisane na način koji omogućava otvorenu konkurenciju, te da se ne smiju referirati na određene proizvođače, osim izuzetno i uz obavezno navođenje izraza „ili ekvivalent".

U konkretnom slučaju, iako se formalno mogu navesti proizvođači, suštinski problem leži u činjenici da ugovorni organ nije dokazao da ne postoje druga tehnička rješenja koja mogu zadovoljiti njegove potrebe. Umjesto toga, polazi se od pretpostavke da su upravo navedeni proizvođači jedini relevantni, čime se automatski isključuju svi drugi potencijalni ponuđači.
Posebno je značajno da ugovorni organ nije izvršio bilo kakvu analizu tržišta niti je u izjašnjenju pokazao:

- da ne postoje drugi proizvođači ili serviseri koji mogu izvršiti predmetne usluge,
- daje korištenje isključivo navedenih proizvođača tehnički neophodno,
- niti da bi druga rješenja dovela do bilo kakvog rizika po funkcionisanje sistema.

Izostanak ovih ključnih elemenata jasno pokazuje da tehničke specifikacije nisu zasnovane na objektivnim i mjerljivim kriterijima, već na postojećem stanju i preferenciji prema određenim proizvođačima. Dodatno, ugovorni organ se poziva na kompatibilnost i sigurnost sistema, što samo po sebi može biti legitiman cilj, ali takav cilj ne može opravdati potpuno zatvaranje tržišta. Kompatibilnost se može osigurati i kroz definisanje funkcionalnih i tehničkih zahtjeva, bez potrebe za vezivanjem za konkretne proizvođače.
Upravo u tome leži ključni problem - ugovorni organ nije pokušao da definiše minimalne tehničke standarde koje ponuđači moraju ispuniti, već je unaprijed odredio proizvođače, čimeje eliminisao mogućnost konkurencije. Posebno je važno naglasiti da se tehničke specifikacije moraju posmatrati u vezi sa ostalim uslovima tenderske dokumentacije. U konkretnom slučaju, njihovo vezivanje za određene proizvođače dodatno se pojačava zahtjevom za ovlaštenim servisima, čime se stvara zatvoren sistem koji omogućava učešće samo ograničenom broju ponuđača.
Time se jasno potvrđuje da tehničke specifikacije nisu neutralne, već imaju direktan efekat ograničavanja konkurencije.
Također, žalilac podsjeća daje predmetnu opremu održavao u prethodnom periodu bez ikakvih problema i bez ograničenja na konkretne proizvođače u smislu servisiranja, što dodatno potvrđuje da predmetni uslov nije tehnički nužan, već administrativno nametnut.
Slijedom svega navedenog, jasno je da izjašnjenje ugovornog organa ne otklanja navode žalbe, već potvrđuje da su tehničke specifikacije definisane na način koji favorizuje određene proizvođače i ograničava konkurenciju. Žalilac stoga ostaje u cijelosti kod navoda iz ŽALBENOG NAVODA 2 i predlaže da Ured za razmatranje žalbi isti usvoji kao osnovan.
Takav sistem nije rezultat objektivne potrebe, već način strukturiranja tenderske dokumentacije koji unaprijed određuje krug potencijalnih ponuđača.
Posebno je značajno da ugovorni organ u svom izjašnjenju nije dao nikakvu analizu kumulativnog efekta ovih uslova, niti je dokazao da njihova kombinacija ne dovodi do ograničavanja tržišta. Izostanak takve analize dodatno potvrđuje da nije proveden test proporcionalnosti na nivou cjelokupne tenderske dokumentacije.
U praksi Ureda za razmatranje žalbi jasno je zauzet stav da i skup uslova, koji pojedinačno mogu djelovati opravdano, može u zbiru imati restriktivan karakter ukoliko dovodi do sužavanja konkurencije. Upravo je takva situacija prisutna u konkretnom slučaju.

Dodatno, ugovorni organ uopšte nije odgovorio na ključni argument žalbe - da kombinacija tehničkih specifikacija i zahtjeva za ovlaštenim servisima dovodi do eliminacije značajnog dijela tržišta. Umjesto toga, izjašnjenje se svodi na opšte tvrdnje o potrebi kvaliteta i sigurnosti, bez konkretne analize tržišnog efekta.
Time se izbjegava odgovor na suštinsko pitanje: koliko ponuđača realno može ispuniti sve postavljene uslove zajedno?
U odsustvu odgovora na to pitanje, jasno je da ugovorni organ nije dokazao da tenderska dokumentacija omogućava stvarnu konkurenciju.
Slijedom svega navedenog, jasno je da izjašnjenje ugovornog organa ne otklanja žalbene navode, već potvrđuje da predmetna tenderska dokumentacija, posmatrana u cjelini, ima restriktivan karakter i dovodi do ograničavanja tržišta.
Zalilac stoga ostaje u cijelosti kod navoda iz ŽALBENOG NAVODA 3 i predlaže da Ured za razmatranje žalbi isti usvoji kao osnovan.
ŽALBENI NAVOD 4 - povreda principa transparentnosti i nedostatak obrazloženja za restriktivne uslove
Ugovorni organ u svom izjašnjenju pokušava osporiti žalbeni navod koji se odnosi na nedostatak obrazloženja za postavljanje spornih uslova, navodeći da su isti zasnovani na potrebama ugovornog organa i tehničkim karakteristikama sistema kojim raspolaže.
Međutim, ovakvo izjašnjenje ne predstavlja stvarno obrazloženje u smislu Zakona o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine, već se svodi na opšte i deklarativne tvrdnje koje ne omogućavaju provjeru zakonitosti postavljenih uslova.
Naime, ugovorni organ je bio dužan da za svaki restriktivan uslov pruži jasno, konkretno i tehnički utemeljeno obrazloženje iz kojeg bi bilo moguće utvrditi:

- zbog čega je takav uslov nužan,
- zašto ne postoje blaže mjere,
- te na koji način isti proporcionalan predmetu nabavke.

U konkretnom slučaju, ugovorni organ nijednim dijelom izjašnjenja nije odgovorio na ova ključna pitanja.
Umjesto toga, izjašnjenje se svodi na opšte formulacije o potrebi osiguranja kvaliteta, sigurnosti i pouzdanosti sistema, bez navođenja konkretnih tehničkih činjenica koje bi opravdale postavljanje spornih uslova.
Takav pristup ne ispunjava standard transparentnošću, jer ponuđači i kontrolni organi ne mogu na osnovu takvih tvrdnji provjeriti da li su uslovi zaista nužni ili predstavljaju neopravdano ograničenje konkurencije.
Posebno je značajno da ugovorni organ u svom izjašnjenju nije pružio nijedan konkretan dokaz, tehnički elaborat, analizu tržišta ili bilo koji drugi dokument koji bi potvrdio njegove tvrdnje. Izostanak ovakvih dokaza jasno ukazuje da sporni uslovi nisu rezultat stvarne analize, već proizvoljnog određivanja kriterija.
Dodatno, ugovorni organ nije odgovorio na ključni argument žalbe da sporni uslovi imaju restriktivan efekat na tržište, niti je pokušao pokazati da isti ne dovode do ograničavanja konkurencije. Time je izostala suštinska analiza efekata tenderske dokumentacije.

Posebno je važno naglasiti da se u postupcima javnih nabavki ne cijeni nam jera ugovornog organa, već objektivna opravdanost i efekat postavljenih uslova. U konkretnom slučaju, ugovorni organ nije dokazao da su sporni uslovi objektivno opravdani, što znači da se isti moraju smatrati neopravdanim i kao takvi nezakonitim.
Dodatno, nedostatak obrazloženja ima direktan uticaj na pravnu sigurnost ponuđača, jer isti nisu u mogućnosti da jasno razumiju razloge zbog kojih su određeni uslovi postavljeni, niti da procijene rizike učešća u postupku. Time se narušava ravnopravan položaj ponuđača i transparentnost postupka.
Slijedom svega navedenog, jasno je da izjašnjenje ugovornog organa ne otklanja žalbene navode, već potvrđuje da sporni uslovi nisu adekvatno obrazloženi i da kao takvi predstavljaju povredu principa transparentnosti iz člana 3. Zakona o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine.
Žalilac stoga ostaje u cijelosti kod navoda iz ŽALBENOG NAVODA 4 i predlaže da Ured za razmatranje žalbi isti usvoji kao osnovan.

ŽALBENI NAVOD 5 - zloupotreba diskrecionog prava ugovornog organa i postavljanje uslova van zakonskih granica
Ugovorni organ u svom izjašnjenju pokušava osporiti žalbeni navod koji se odnosi na prekoračenje i zloupotrebu diskrecionog prava, navodeći daje postupao u okviru svojih ovlaštenja i u skladu sa potrebama nabavke.
Međutim, ovakav stav ugovornog organa predstavlja pogrešno tumačenje instituta diskrecije u postupcima javnih nabavki.
Naime, diskreciono pravo ugovornog organa ne predstavlja neograničeno ovlaštenje da proizvoljno određuje uslove, već je isto striktno ograničeno Zakonom o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine i osnovnim principima na kojima isti počiva. Ugovorni organ može birati između više zakonitih rješenja, ali nema pravo da uspostavlja uslove koji nisu nužni, koji nisu proporcionalni ili koji imaju za posljedicu ograničavanje konkurencije.
U konkretnom slučaju, ugovorni organ nije dokazao da su sporni uslovi jedino moguće rješenje za postizanje cilja nabavke, niti je pokazao daje razmatrao postojanje blažih i manje restriktivnih mjera. Time je jasno da diskrecija nije korištena kao sredstvo za optimalno definisanje uslova, već kao instrument za postavljanje restriktivnih kriterija.
Posebno je značajno da ugovorni organ kroz svoje izjašnjenje uopšte ne provodi test proporcionalnosti, koji je ključni element zakonitog korištenja diskrecionog prava. Nije utvrđeno:

- da i su mjere nužne,
- niti da li su proporcionalne u odnosu na cilj.

Izostanak ove analize jasno ukazuje da diskrecija nije korištena u skladu sa zakonom.
Dodatno, iz samog izjašnjenja proizlazi daje ugovorni organ postavio uslove koji su direktno vezani za određene proizvođače i njihove ovlaštene servise, čime je diskreciono pravo iskorišteno za oblikovanje tržišta i selekciju ponuđača. Takvo postupanje izlazi izvan granica dozvoljene diskrecije i predstavlja njenu zloupotrebu. Posebno je važno naglasiti da diskrecija ne može biti zasnovana na formalnim kriterijima koji nisu direktno povezani sa sposobnošću ponuđača da izvrši ugovor. U konkretnom slučaju, ključni kriterij postaje povezanost sa proizvođačem, a ne

stvarna tehnička i profesionalna sposobnost ponuđača, što predstavlja pogrešnu primjenu diskrecionog prava.
Ugovorni organ također nije odgovorio na ključni argument žalbe - da sporni uslovi imaju konkretan i mjerljiv efekat ograničavanja konkurencije, izostanak odgovora na ovaj argument dodatno potvrđuje da diskrecija nije korištena u skladu sa principima konkurencije i jednakog tretmana.
Dodatno, način na koji su uslovi postavljeni stvara disbalans na tržištu, jer omogućava učešće samo ograničenom broju ponuđača, dok se ostali isključuju bez objektivnog razloga. Takav efekat nije dozvoljen, bez obzira na to što ugovorni organ formalno tvrdi da postupa u okviru svojih ovlaštenja.
Slijedom svega navedenog, jasno je da izjašnjenje ugovornog organa ne otklanja žalbene navode, već potvrđuje da je diskreciono pravo korišteno na način koji nije u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine i osnovnim principima zakonitosti, proporcionalnosti i konkurencije.
Žalilac stoga ostaje u cijelosti kod navoda iz ŽALBENOG NAVODA 5 i predlaže da Ured za razmatranje žalbi isti usvoji kao osnovan.

ŽALBENI NAVOD 6 - povreda javnog interesa i principa ekonomičnosti - negativan efekat na tržište i javna sredstva
Ugovorni organ u svom izjašnjenju uopšte nije dao konkretan odgovor na žalbeni navod koji se odnosi na negativan efekat postavljenih uslova na tržište, konkurenciju i javna sredstva, već se zadržao na opštim tvrdnjama o potrebi kvaliteta i sigurnosti izvršenja ugovora.
Međutim, ovakvo izjašnjenje ne odgovara suštini žalbenog navoda, jer ne adresira ključni problem - ekonomske
1 tržišne posljedice tenderske dokumentacije.
Naime, svrha Zakona o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine nije samo formalno provođenje postupka, već osiguranje efikasnog, racionalnog i ekonomičnog trošenja javnih sredstava kroz stvarnu konkurenciju. Upravo zbog toga svaki uslov koji utiče na smanjenje broja ponuđača mora biti posebno opravdan i proporcionalan. U konkretnom slučaju, ugovorni organ nije osporio da sporni uslovi dovode do sužavanja tržišta, niti je pokazao da isti nemaju negativan uticaj na konkurenciju. Izostanak ovakve analize dodatno potvrđuje da nije razmatran ekonomski efekat tenderske dokumentacije.
Posebno je značajno da ugovorni organ nije odgovorio na ključni argument žalbe - da smanjenje broja ponuđača direktno utiče na cijenu ponuda. Manja konkurencija u pravilu dovodi do viših cijena, što je suprotno osnovnom cilju javnih nabavki.
Dodatno, postavljanjem restriktivnih uslova ugovorni organ stvara situaciju u kojoj ponuđači moraju u svoje cijene uključiti dodatni rizik, naročito imajući u vidu sporne ugovorne odredbe i nejasno definisane obaveze. Time se dodatno povećava vrijednost ponuda, što direktno utiče na javni budžet.
U tom smislu, ugovorni organ nije dokazao da je postigao balans između potrebe za kvalitetom i obaveze osiguranja konkurencije. Naprotiv, iz samog izjašnjenja proizlazi daje prioritet dat restriktivnim uslovima, bez razmatranja njihovih ekonomskih posljedica.

Posebno je važno naglasiti da javni interes u postupcima javnih nabavki podrazumijeva upravo postizanje najboljeg odnosa cijene i kvaliteta kroz tržišno nadmetanje. Svako neopravdano ograničavanje konkurencije direktno narušava ovaj interes.

U konkretnom slučaju, ugovorni organ nije pokazao daje razmatrao:

- koliko ponuđača može učestvovati u postupku,
- kakav će biti efekat na konkurenciju,
- niti da li postoji mogućnost individualne procjene okolnosti svakog slučaja.

Time se otvara prostor za proizvoljnu i arbitrarnu primjenu, što je u direktnoj suprotnosti sa principom pravne sigurnosti.

Dodatno, ovakva sankcija je očigledno nesrazmjerna, jer isključenje iz postupaka javnih nabavki na period od 12 mjeseci predstavlja jednu od najtežih posljedica za privredni subjekt. Ugovorni organ nije pokazao da je ovakva mjera nužna, niti da ne postoje blaži i zakonom predviđeni mehanizmi zaštite, kao što su ugovorne kazne, raskid ugovora ili aktiviranje garancija.

U svom izjašnjenju ugovorni organ takođe nije odgovorio na ključni argument žalbe - da ovakva odredba ima odvraćajući efekat na ponuđače i direktno utiče na konkurenciju. Ponuđači se dovode u situaciju da preuzimaju dodatni pravni rizik koji nije predviđen Zakonom, što može dovesti do njihovog odustajanja od učešća u postupku. Time se dodatno potvrđuje da predmetna odredba ne samo daje nezakonita, već ima i konkretan negativan efekat na tržište.

Slijedom svega navedenog, jasno je da izjašnjenje ugovornog organa ne otklanja žalbene navode, već potvrđuje daje predmetna odredba donesena bez pravnog osnova, izvan okvira zakonskih ovlaštenja i suprotno principima zakonitosti, proporcionalnosti i pravne sigurnosti.

Žalilac stoga ostaje u cijelosti kod navoda iz ŽALBENOG NAVODA 7 i predlaže da Ured za razmatranje žalbi isti usvoji kao osnovan.

ŽALBENI NAVOD 8 - nezakonita, nesrazmjerna i pravno neodređena ugovorna kazna - član 4. nacrta

Ugovorni organ u svom izjašnjenju ne daje konkretan i sadržajan odgovor na žalbeni navod koji se odnosi na nejasnoće i kontradikcije u tenderskoj dokumentaciji, već se ograničava na opštu tvrdnju daje dokumentacija izrađena u skladu sa zakonom i potrebama nabavke.

Međutim, ovakvo izjašnjenje ne predstavlja stvarni odgovor na istaknute nepravilnosti, jer ne adresira konkretne dijelove tenderske dokumentacije koji su u žalbi identifikovani kao nejasni, kontradiktorni ili pravno neodređeni. Naime, žalilac je jasno ukazao da određene odredbe tenderske dokumentacije nisu precizno definisane, te da ostavljaju prostor za različita tumačenja, naročito u dijelu koji se odnosi na obaveze ponuđača, način izvršenja ugovora i potencijalne posljedice njihovog postupanja. Ugovorni organ u svom izjašnjenju nije osporio ove navode niti ih je pokušao razjasniti, što dodatno potvrđuje njihovu osnovanost.

Posebno je problematično što ugovorni organ nije otklonio kontradikcije između pojedinih dijelova dokumentacije, niti je dao jedinstveno i jasno tumačenje spornih odredbi. Time se ponuđači dovode u situaciju da sami tumače obaveze koje preuzimaju, stoje neprihvatljivo u postupcima javnih nabavki.

U tom smislu, tenderska dokumentacija mora biti formulisana na način koji omogućava svim ponuđačima da na jednak način razumiju uslove i pripreme svoje ponude. Svaka nejasnoća ili

kontradikcija direktno narušava princip jednakog tretmana, jer različiti ponuđači mogu različito razumjeti iste zahtjeve.

Dodatno, pravna neodređenost ima direktan uticaj na ocjenu ponuda i izvršenje ugovora, jer ostavlja prostor za različitu primjenu istih odredbi, što može dovesti do proizvoljnog postupanja ugovornog organa.

Ugovorni organ u svom izjašnjenju nije dao nijedan konkretan primjer kojim bi pokazao da su sporni dijelovi dokumentacije jasni i jednoznačni, niti je dostavio bilo kakvo dodatno pojašnjenje koje bi otklonilo uočene nedostatke.

Time se potvrđuje da predmetna tenderska dokumentacija ne ispunjava osnovne zahtjeve jasnoće, preciznosti i pravne sigurnosti.

Posebno je važno naglasiti da se nejasnoće u tenderskoj dokumentaciji ne mogu tumačiti na štetu ponuđača. Naprotiv, u takvim situacijama odgovornost je na ugovornom organu da osigura jasna i nedvosmislena pravila postupka.

Slijedom svega navedenog, jasno je da izjašnjenje ugovornog organa ne otklanja žalbene navode, već potvrđuje da tenderska dokumentacija sadrži elemente pravne neodređenosti i kontradikcije, što predstavlja povredu principa transparentnosti i jednakog tretmana iz člana 3. Zakona o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine.

Žalilac stoga ostaje u cijelosti kod navoda iz ŽALBENOG NAVODA 8 i predlaže da Ured za razmatranje žalbi isti usvoji kao osnovan.

NAPOMENA

Na kraju ovog podneska, žalilac posebno ukazuje na dodatne činjenice i dokaze koji su dostavljeni uz ovo izjašnjenje, a koji od odlučujućeg značaja potvrđuju osnovanost svih prethodno iznesenih navoda.

Naime, žalilac je uz ovo izjašnjenje dostavio dodatno obrazloženo izjašnjenje, kao i relevantnu tehničku i stručnu dokumentaciju koja nedvosmisleno potvrđuje da raspolaže potrebnim kapacitetima, znanjem i ovlaštenjima za izvršenje predmetnih usluga.

Iz dostavljenog izjašnjenja žalilaca jasno proizlazi da su uslovi tenderske dokumentacije faktički oblikovani na način da odgovaraju jednom određenom privrednom subjektu, odnosno ovlaštenom distributeru proizvođača KSB, čime je konkurencija značajno ograničena .

Posebno je značajno naglasiti da žalilac raspolaže odobrenjem nadležnih institucija za obavljanje poslova na električnim uređajima u protueksplozivnoj (Ex) izvedbi, uključujući i odobrenje Federalne uprave za inspekcijske poslove, kao i stručno mišljenje nadležnih tijela (Ex komisije), što predstavlja relevantniji i pravno značajniji dokaz sposobnosti od bilo kakve interne potvrde proizvođača.

Pored toga, žalilac raspolaže dugogodišnjim praktičnim iskustvom u održavanju i remontu predmetne opreme, uključujući kontinuirano održavanje istih pumpnih sistema u trajanju od pedeset (50) godina, bez ijedne reklamacije, prigovora ili tehničkog zastoja. Ova činjenica predstavlja najdirektniji dokaz stvarne sposobnosti žalitelja za izvršenje predmetnih usluga i jasno pokazuje da formalna povezanost sa proizvođačem nije nužan preduslov za kvalitetno izvršenje ugovora.

U tom smislu, žalilac ne nastupa kao subjekt koji tek treba dokazivati svoju sposobnost, već kao privredni subjekt koji je tu sposobnost već dokazao u praksi, i to upravo kod istog ugovornog organa. Ignorisanje ovakvog iskustva, uz istovremeno insistiranje na formalnim odnosima sa proizvođačem, dodatno potvrđuje da sporni uslovi nisu zasnovani na stvarnim potrebama, već na administrativnim i selektivnim kriterijima.
Također, žalilac je dostavio i dokaze o stručnoj osposobljenosti zaposlenika za rad u Ex uslovima, uključujući uvjerenja o završenim obukama i položenim ispitima za izvođenje i održavanje uređaja u sredinama sa eksplozivnim atmosferama .
Dodatno, iz dostavljenog stručnog mišljenja i inspekcijske dokumentacije jasno proizlazi da žalilac raspolaže potrebnim tehničkim, kadrovskim i organizacionim kapacitetima za izvršenje predmetnih poslova, uključujući i radove na složenim elektroenergetskim postrojenjima i uređajima u Ex izvedbi .
Sve navedeno nedvosmisleno potvrđuje da žalilac ispunjava, pa i značajno prevazilazi standarde tehničke i profesionalne sposobnosti potrebne za izvršenje predmetnih usluga, te da zahtjev za ovlaštenim servisom proizvođača KSB ne predstavlja stvarnu tehničku potrebu, već administrativnu barijeru koja ima za cilj ograničavanje konkurencije.
Slijedom navedenog, žalilac smatra da dostavljeni dokazi ne samo da potvrđuju osnovanost žalbenih navoda, već i jasno ukazuju da bi isključenje ovakvog privrednog subjekta iz postupka predstavljalo direktno narušavanje principa jednakog tretmana, konkurencije i racionalnog trošenja javnih sredstava.
Žalilac stoga predlaže da Ured za razmatranje žalbi sve dostavljene dokaze cijeni kao relevantne i odlučujuće, te da uvažavajući njihovu pravnu i činjeničnu težinu donese odluku kojom će u cijelosti usvojiti žalbu.
Pored navedenog ovo tijelo je prije razmatranja žalbe utvrđivao ispunjenost uvjeta u smislu odredbe članka 105. i članka 108. stavak (4) Zakona o javnim nabavama, te utvrdilo da su ispunjeni uvjeti za postupanje po istoj na način kako definiraju odredbe navedenih članaka Zakona.

Sukladno članku 109. Zakona o javnim nabavama, ovo tijelo je utvrdilo da je žalba dopuštena, pravovremena i izjavljena od ovlaštene osobe.

Žalba je djelomično utemeljena.

Postupajući po žalbi u žalbenom postupku pred ovim tijelom, izvedeni su dokazi temeljem pregleda dostavljenog materijala, odnosno predmetne tenderske dokumentacije, te je izvršena analiza svakog dokaza pojedinačno i u njihovoj međusobnoj vezi, a u odnosu na žalbene navode i propisani zakonski postupak.

Žalitelj u prvom žalbenom navodu ističe i osporava zakonitost odredbe točke 6.7 tenderske dokumentacije kojom je propisana obaveza angažovanja ovlaštenog servisa proizvođača pumpi (KSB za LOT 1) i dostavljanja potvrde ili certifikata proizvođača. Smatra da se na taj način neopravdano ograničava konkurencija i favoriziraju ponudači koji imaju formalni odnos sa

proizvođačem, iako takav uvjet nije nužno povezan sa stvarnom tehničkom sposobnošću za izvršenje predmetne nabave. Žalitelj ističe da ugovorno tijelo nije obrazložilo zbog čega predmetne usluge mogu izvršavati isključivo ovlašteni servisi niti je dokazao da drugi stručno osposobljeni subjekti ne mogu kvalitetno izvršiti ugovor. Poziva se na praksu URŽ-a u predmetima JN2-03-07-1-747/20, JN2-03-07-1-3046/20, JN2-03-07-1-2013/20, JN2-03-07-1-3658/20 i JN2-03-07-1-1729/22, prema kojoj kvalifikacijski uvjeti moraju biti proporcionalni i zasnovani na stvarnim kapacitetima ponuđača, a ne na formalnim ovlaštenjima proizvođača, osim ako ugovorno tijelo dokaže njihovu nužnost. Dalje navodi da je ugovorno tijelo moglo kvalitet izvršenja ugovora osigurati blažim i manje restriktivnim mjerama, poput zahtjeva za iskustvom, kvalificiraanim kadrom, odgovarajućom opremom ili referencama za slične usluge. Smatra da sporni uvjet omogućava proizvođaču ili njegovom ovlaštenom servisu da faktički odlučuje o tome ko može učestvovati u postupku, čime se narušavaju principi jednakog tretmana i konkurencije. Žalitelj zaključuje da predmetni zahtjev nije proporcionalan niti objektivno opravdan, te da je suprotan članku 3. i članku 54. ZJN BiH, zbog čega predlaže da se žalba usvoji i naloži izmjena tenderske dokumentacije uklanjanjem zahtjeva za ovlaštenim servisom proizvođača.

Ugovorno tijelo u izjašnjenju navodi i smatra da je žalbeni navod neosnovan, jer točkom 6.7 tenderske dokumentacije nije propisano da ponuđač mora biti ovlašteni servis proizvođača KSB, već je ostavljena mogućnost dokazivanja tehničke i profesionalne sposobnosti na više alternativnih načina: dostavljanjem potvrde o ovlaštenom servisu, dokazom o angažovanju ovlaštenog servisa ili dokazom da ponuđač raspolaže osobljem obučenim za servisiranje pumpi proizvođača KSB. Na taj način nije ograničena konkurencija niti favorizitra određeni gospodarski subjekt, već je omogućeno učešće širem krugu ponuđača koji raspolažu odgovarajućim stručnim kapacitetima. Predmet nabave odnosi se na remont i popravku potopnih pumpi proizvođača KSB, zbog čega je zahtjev za stručnim i obučenim osobljem direktno povezan sa predmetom nabave i predstavlja objektivno opravdan uvjet u cilju osiguranja kvalitetnog, sigurnog i pravilnog izvršenja ugovora. Ugovorno tijelo navodi da je sporni uvjet definiran u skladu sa uputstvima proizvođača opreme, prema kojima održavanje i servisiranje predmetnih pumpi mora vršiti kvalificirano i obučeno osoblje upoznato sa tehničkim zahtjevima proizvođača. Imajući u vidu značaj pravilnog rada pumpi za funkcioniranje postrojenja ugovornog tijela, zahtjev za odgovarajućom stručnošću nije postavljen proizvoljno niti sa ciljem ograničavanja konkurencije. Dalje ističe da je uvjet proporcionalan predmetu nabave, budući da nije zahtijevano isključivo posjedovanje statusa ovlaštenog servisa, niti je ograničen broj osoblja ili tražen certifikat samo za konkretne pumpe koje su predmet remonta, već je omogućeno dokazivanje sposobnosti i kroz obučeno osoblje za rad na pumpama proizvođača KSB. U prilog zakonitosti predmetnog zahtjeva ugovorno tijelo se poziva i na praksu Sud Bosne i Hercegovine, posebno na presude broj: SI 3 U 049484 24 U od 08.04.2026. godine i SI 3 U 025220 17 U od 28.11.2018. godine, u kojima je zauzet stav da ugovorno tijelo može zahtijevati ovlašteni servis ili stručno osposobljeno osoblje za održavanje opreme određenog proizvođača kada je to opravdano prirodom predmeta nabave i potrebom osiguranja kvaliteta izvršenja ugovora. Slijedom navedenog, ugovorno tijelo smatra da je sporni kvalifikacijski uvjet zakonit, proporcionalan i u neposrednoj vezi sa predmetom nabave, U točki 4. tenderske dokumentacije je propisano sljedeće:

PREDMET NABAVKE
Predmet nabavke je:
LOT 1: Remont i popravak potopnih pumpi proizvođača KSB u TE Tuzla
Oznaka/naziv iz JRJN: 50000000-5 (Usluge popravaka i održavanja).

U točki 6.6. pod b) Tenderske dokumentacije je propisano sljedeće:
6.6 Što se tiče tehničke i profesionalne sposobnosti, ponuđači trebaju ispuniti sljedeće
b) Profesionalna osposobljenost.
U točki 6.7. tenderske dokumentacije je propisano sljedeće;
6.7 Ocjena tehničke i profesionalne sposobnosti ponuđača izvršit će se na osnovu sljedećih izjava i dokumenata koje dostave ponuđači i to:

ZA LOT 1:
b) Izjava Ponuđača da će obezbijediti ovlašteni servis proizvođača pumpi KSB na teritoriji BiH za navedene radove u predmetnoj nabavi.
Napomena: Obaveza Ponuđača je da najkasnije 5 dana od dobijanja odluke o izboru najpovoljnijeg Ponuđača dostavi:
- potvrdu/certifikat/izjavu od strane proizvođača pumpi KSB da je Ponuđač ovlašteni servis ili dokumente kojima će dokazati da će Ponuđač angažovati ovlašteni servis koji će vršiti poslove servisiranja pumpi KSB.
Napomena: Izjavu iz tačke 6.7. b) ponuđač daje u okviru ANEKS 4 - LOT 1. ZA LOT 2:

Uvidom u spis predmeta, odnosno dokaz žalitelja naziva: *„Dokaz o ispunjavanju uvjeta popravke električnih uređaja (Ex izvedba)"*, zapisnik o provedenom inspekcijskom nadzoru, rješenje inspekcije i stručno mišljenje za firmu Vikler Promet o osposobljenosti radionice za popravku Ex uređaja, ovo tijelo konstatira da žalitelj istim želi ukazati da sposobnost za izvršenje predmetne nabave mogu ispunjavati i gospodarski subjekti koji raspolažu stručnim i tehničkim kapacitetima za servisiranje i popravku Ex uređaja, iako nisu ovlašteni servis proizvođača KSB, odnosno da je bilo moguće predvidjeti i širu mogućnost dokazivanja tehničke i profesionalne sposobnosti ponuđača kroz priznavanje ekvivalentnih dokaza o osposobljenosti.

Uvidom u spis predmeta dokaz iz izjašanjenja UT ovo tijelo konststara da istim ugovorno tijelo želi ukazati sljedeće; Uvidom u predmetnu tehničku dokumentaciju proizvođača (sigurnosne odredbe, upozorenja, napomene i tehničke crteže pumpnog agregata KSB Amarex KRT), ugovorno tijelo želi ukazati da je riječ o tehnički složenoj opremi koja radi u eksplozivno ugroženim uvjetima, te da radovi na održavanju, popravci i montaži zahtijevaju strogo poštivanje sigurnosnih procedura i angažovanje isključivo kvalificiranog i obučenog osoblja. Također, ugovorno tijelo ovim dokumentom ističe da proizvođač izričito naglašava potrebu da se servisni i popravni radovi izvode u kontroliraim uvjetima, uz primjenu posebnih sigurnosnih mjera, kao i da se neovlaštene intervencije mogu negativno odraziti na protueksplozivnu zaštitu uređaja. Slijedom navedenog, ugovorno tijelo ovim dokazima želi potvrditi da predmet nabave objektivno